В Одеському пологовому будинку № 5 в останній день 2001 року народилася трійня: Гриць, Даринка й Настуся.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

№ 2 (2753) ■ П'ятниця, 4 січня 2002 року ■ Ціна договірна

Газета Верховної Ради України

Голос України

ЦЬОГО ДНЯ

■ 1648 р. Богдан Хмельницький урочисто в'їхав у Київ після звитяжного походу козацького війська від Жовтих Вод до Замостя. ■ 1837 р. У Кременчуці народився майбутній філолог Павло Житецький, автор багатьох праць з українського мовознавства, літератури, фольклору. ■ 1919 р. Директорія УНР видала закон про українську грошову одиницю — гривню. ■ 1940 р. У Білорусії створено заповідник Біловезька Пуща. ■ 1943 р. Загинула відома льотчиця Марина Раскова. Одна із перших трьох жінок — Героїв Радянського Союзу.

«Біла» і «кольорова» свобода слова

До висвітлення передноворічної поїздки до Кіровограда Президента України Леоніда Кучми було допущено представників аж ніяк не всіх популярних видань області. Причому акредитація журналістів прес-службою облдержадміністрації проводилася за дещо дивним розподілом на «білих» і «кольорових». Власники кольорових карток могли відвідати підприємства, на яких побував Президент, і лише «білі» змогли бути присутніми на нараді Леоніда Кучми з активом області і на прес-конференції.

В число видань, що не отримали «чарівну білу перепустку» на прес-конференцію глави держави, потрапили «21 канал», «Україна-Центр», «Відомості-плюс», а також «Точка зору» та інтернет-видання «Політична Україна»... Журналісток Оксану Гуцалюк («Україна-Центр») та Зою Пасько («21 канал») вивели з «журналістського автобуса...».

Певно, місцева влада, коли приймає Президента, не завжди вміє організувати пристойне співробітництво з пресою.

Валентин виплату не отримає. Бо він — Вальтер

Товариство з захисту інтересів потерпілих від нацистського режиму, створене в 1986 році, мабуть, першим у Німеччині стало збурювати громадську думку, звертаючи її увагу на неприємну сторінку історії з використанням примусової праці громадян країн Східної Європи на економіку третього рейху. Не без його участі уряд Гельмута Коля прийняв рішення про першу гуманітарну виплату колишнім остарбайтерам Росії, України та Білорусії.

Тепер, коли виплати компенсацій почалися, товариство взяло під контроль діяльність німецького фонду «Пам'ять, відповідальність та майбутнє», який їх здійснює.

(Закінчення на 5-й стор.).

НЕЗАКОННОНАРОДЖЕНИЙ ПОКАЗАВ ЗУБИ

Після відрядження до Івано-Франківська за листом Ярослава Ткачівського, головного редактора колись популярного «Тижневика Галичини», я довго думав, чи виносити сміття із журналістської хати. А поки думав, агентство «Інтерфакс-Україна» оприлюднило інформацію про переслідування керівника часопису. «Голос України» був серед тих видань, які надрукували цей матеріал з подачі Інституту масової інформації — українського представника міжнародної правозахисної організації «Репортери без кордонів».

(Закінчення на 7-й стор.).

У номер

Подарунки від шахтарів

Вугільники Луганської області видобули минулого року 24,4 мільйона тонн вугілля. Понад план піднято на-гора близько двох мільйонів тонн палива, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

З річним завданням з вуглевидобутку впоралися чотири державні холдингові компанії із восьми: ДХК «Луганськвугілля» перевиконала план на 6,3%, «Краснодонвугілля» — на 16,5, «Ровенькиантрацит» — на 40,2 та «Свердловантрацит» — на 47,4%.

Виставки

Прощавай, зброє!

Виставку під такою назвою відкрито в Донецькому обласному краєзнавчому музеї. Експозиція як для цього закладу — незвичайна: експонатами її стали зразки зброї та вибухових речовин, вилучені органами внутрішніх справ області, — від пістолетів до гранатомета.

За висловом начальника УМВС України в Донецькій області Володимира Малишева, головною «родзинкою» виставки є те, що ця страшна зброя вже не стріляє. Торік міліція області зібрала майже 1180 одиниць вогнепальної, понад 220 стволів газової, 560 одиниць холодної зброї, до 87 тисяч штук боєприпасів. Переважна більшість із них перебувала на озброєнні кримінальних структур.

А в Донецькому обласному художньому музеї відкрилася ще одна експозиція, пов'язана з діяльністю правоохоронців. Тут можна побачити фотороботи, надіслані на другий всеукраїнський конкурс «Маю честь», на тему «Міліцейські будні». Проходить він з ініціативи УМВС України в Донецькій області, і цього разу його географічні рамки значно розширилися. Учасники конкурсу —майже всі вони працюють в органах внутрішніх справ —представляли 15 областей України і Ростовську область Росії. Як з'ясувалося, наша міліція може ловити не лише злочинців, а й миттєвості життя, виявляючи при цьому оригінальність і дотепність, **повідомляє наш власний кореспондент Ліна КУЩ.**

Акції

Артисти на барикадах

Колектив Чернігівського академічного українського музично-драматичного театру імені Т. Шевченка на загальних зборах прийняв рішення оголосити з 8 січня безстроковий страйк.

— У нас немає іншого виходу, — пояснив народний артист України Вадим Васильєв, — зарплату заборгували за два місяці.

Як щойно повідомив директор театру Сергій Мироненко, відразу після зборів, 30 грудня, артистам, техперсоналові виплачено зарплату за листопад. У театрі очікують отримати до 5 січня і заробіток за грудень. Якщо бюджет цілком розрахується з театром, то його колектив відмінить намір страйкувати. Артисти направили у владні інстанції звернення переглянути рішення сесії облради про 80-відсоткове фінансування зарплати колективу академічної установи культури, **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО.**

Відбудовні роботи тривають

Учора ще залишалися без енергопостачання 174 населені пункти, знеструмлені в ніч на 2 січня через негоду в чотирьох західних областях України. До аварійно-відбудовних робіт залучено бригади обленерго у складі більш як тисячі осіб і 421 одиницю техніки, **повідомляє «Інтерфакс-Україна».**

А в районі урочища «Драгобрат» біля села Ясиня Рахівського району Закарпатської області через негоду від'єднано енергопостачання туристичного селища, де відпочивають майже 320 туристів.

P. S. Інфляція в Україні минулого року становила 6,1 відсотка

Степана Гавриша нагороджено почесним знаком “Слобожанська слава”

Заступникові Голови Верховної Ради, народному депутату від Харківської області Степану Гавришу 2 січня, в день його 50-річчя, керівник Харківської облдержадміністрації Євген Кушнарьов вручив почесний знак “Слобожанська слава”. Степан Гавриш став першим володарем затвердженої нещодавно вищої нагороди регіональної державної адміністрації. Вручаючи її, Є. Кушнарьов наголосив, що “Слобожанською славою” відзначається плідна праця на благо батьківщини і рідного краю. А за сприяння в розв’язанні питань соціально-економічного розвитку Харкова грамоту та золотий герб міста ювілярові вручив міський голова Михайло Пилипчук.

Микола КОСИЙ.

Харків.

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про нагородження орденом “За заслуги”

За значний особистий внесок у реформування судової системи України, зміцнення законності в господарських правовідносинах, багаторічну сумлінну працю **постановляю:**

Нагородити орденом “За заслуги” I ступеня ПРИТИКУ Дмитра Микитовича —Голову Вищого господарського суду України.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
2 січня 2002 року.
№ 4/2002.

Партійні рядки

Блок п’яти партій

До складу виборчого блоку “Єдність” ввійдуть п’ять політичних партій — Українська партія “Єдність”, Українська партія “Справедливість”, партія “Жінки України”, Соціал-демократичний союз і партія “Молода Україна”.

Рішення про це було прийнято на засіданні центральної ради партії “Єдність” у середу.

Лідер партії глава київської міськадміністрації Олександр Омельченко повідомив, що до проведення міжпартійного з’їзду блоку, який відбудеться 12 січня, планують також оголосити про самоліквідацію і колективне входження до складу партії “Єдність” Партія захисту прав споживачів (лідер В’ячеслав Буденко) і Партія підтримки вітчизняного виробника (Ярослав Федорин). Як очікується, рішення про це буде прийнято на партійних з’їздах.

Соціалісти — перші

Соціалістична партія України в середу першою подала в Центральну виборчу комісію список кандидатур для включення до складу окружних виборчих комісій.

Про це повідомив агентству “Інтерфакс-Україна” секретар політради СПУ Віталій Шибко.

За його словами, СПУ висунула своїх представників до всіх 225 окружкомів.

Фотофакт

Дитячі новорічні ранки на столичному майдані Незалежності триватимуть усі різдвяні канікули.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Фотофакт

Судно вітчизняного будування “Лоцман Коханов” нестиме службу в зоні відповідальності державного підприємства “Дельта-лоцман” — від Южного до Миколаєва й Херсона.
***На знімку:** екіпаж лоцманського судна вирушає в перший рейс.*

Фото Олександра КРЕМКА (Укрінформ).

Реалії

Радіовійна

З нового року, ввімкнувши радіоприймачі, кияни не змогли послухати передачі столичної FM-радіостанції “Континент”. Складалося враження, ніби хтось їх глушить.

І справді, на частоті 100,9 FM розпалилася справжня війна. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення видала ліцензію на частоту 100,9 FM, на якій веде мовлення київське радіо “Континент”, іншому радіо — “Онікс”. Частоту на мовлення у “Континенту” було відкликано через те, що ця радіостанція не повернула державі кредит, отриманий 1996 року в Державному інноваційному фонді. Після сплати відповідної суми ВАТ “Медіа-центр” (радіо “Континент”) звернулося до Апеляційного суду. Минулої суботи Господарський суд Києва заборонив радіо “Онікс” використовувати ліцензію на радіомовлення на частоті 100,9 FM у столиці, на якій працювало радіо “Континент”. Таке рішення суд видав на підставі того, что розпочато провадження у справі радіо “Континент” проти Нацради з питань телебачення і радіомовлення. Згідно з ухвалою Господарського суду радіо “Онікс” не має права здійснювати мовлення на частоті 100,9 FM до остаточного рішення суду про правомірність видання ліцензії цій радіостанції. А доки триває війна в судах і ефірі, не чути ні “Континенту”, ні “Оніксу”.

ЗАКОНОДАВЕЦЬ

Підняв руку на дружину, а вона — до Центру

НОВА НОРМА: Верховна Рада ухвалила Закон України “Про попередження насильства в сім’ї”.

ЦЕ ОЗНАЧАЄ, що на законодавчому рівні передбачено систему соціальних і спеціальних заходів, спрямованих на усунення причин і умов, які сприяють вчиненню насильства в сім’ї, притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні таких дій, а також медико-соціальну реабілітацію жертв насильства в сім’ї.

Віднині буде законодавчо врегульовано профілактичні заходи щодо попередження насильства будь-якого виду — фізичного, сексуального, психологічного чи економічного — яке може бути застосоване одним членом сім’ї до іншого.

Поряд із службою дільничних інспекторів міліції, кримінальною службою у справах неповнолітніх органів внутрішніх справ, органами опіки і піклування, які традиційно займались попередженням насильства в сім’ї, **ця справа покладається на спеціально уповноважений орган виконавчої влади з питань попередження насильства в сім’ї, а також спеціалізовані установи для жертв такого насильства двох видів — кризові центри та центри медико-соціальної реабілітації.**

Кризові центри для жертв насильства в сім’ї та членів сім’ї, стосовно яких існує реальна загроза вчинення такого насильства, створюються місцевими державними адміністраціями відповідно до соціальних потреб регіону (можуть також створюватися в установленому законом порядку органами місцевого самоврядування, підприємствами, громадськими організаціями, окремими громадянами). До повноважень працівників цих центрів, зокрема, належать: здійснення прийому членів жертв насильства в сім’ї і інформування їх про їхні права та заходи захисту; за можливості надання притулку для тимчасового перебування громадянам, які можуть стати чи стали жертвами насильства в сім’ї; повідомлення відповідних державних органів про факти насильства в сім’ї.

Центри медико-соціальної реабілітації жертв насильства в сім’ї створюються в системі діючих закладів охорони здоров’я або як окремі установи. В них перебуватимуть жертви насильства в сім’ї (з їхньої згоди або на їхнє прохання) на підставі рішення медичної комісії центру. Клієнтам цих центрів надається первинна медико-санітарна і психологічна допомога, юридичні консультації, за необхідності їх направляють для подальшого лікування.

До тих, хто все-таки захоче керувати сім’єю із застосуванням насильства, може бути вжито такі спеціальні заходи: 1) офіційне попередження; 2) взяття на профілактичний облік; 3) захисний припис; 4) стягнення коштів на утримання жертв насильства в спеціалізованих установах.

Офіційне попередження про неприпустимість насильницької поведінки може бути винесено і стосовно члена сім’ї, який чинить насильство, і члена сім’ї, який своєю поведінкою провокує це насильство (потенційної жертви). Таке попередження виносить служба дільничних інспекторів міліції або кримінальна служба у справах неповнолітніх органів внутрішніх справ. Членів сім’ї, яким було винесено офіційне попередження, ці органи беруть на профілактичний облік.

Захисний припис чекає на сімейного насильника після отримання офіційного попередження про подібні дії. Рішення приймає дільничний інспектор міліції або працівник кримінальної служби у справах неповнолітніх за погодженням з начальником відповідного органу внутрішніх справ і прокурором.

Захисний припис — найсуворіший спеціальний захід з попередження насильства в сім’ї. Особі, стосовно якої він винесений, може бути заборонено:

— чинити конкретні акти насильства в сім’ї;

— отримувати інформацію про місце перебування жертви насильства;

— розшукувати свою сімейну жертву, якщо вона за власним бажанням перебуває в місці, невідомому особі, яка вчинила насильство;

— відвідувати жертву насильства в сім’ї, якщо вона тимчасово перебуває не за місцем спільного проживання членів сім’ї;

— вести телефонні переговори з жертвою насильства в сім’ї.

ЦІ обмеження встановлюються на термін до 30 діб.

ЗВЕРТАЄМО УВАГУ, що заходи з попередження насильства в сім’ї може бути вжито: за заявою про допомогу жертви насильства в сім’ї або члена сім’ї, стосовно якого існує реальна загроза вчинення насильства; за висловленим такою особою бажанням на вжиття зазначених заходів, якщо повідомлення або заява про насильство надійшли не від неї особисто; отримання повідомлення про застосування насильства в сім’ї або реальної загрози його вчинення стосовно неповнолітнього чи недієздатного члена сім’ї.

ДЛЯ ДОВІДКИ: закон ухвалено парламентом 15 листопада 2001 р. Він набирає чинності через три місяці з дня його опублікування. З повним текстом закону можна ознайомитися в “Голосі України” від 20 грудня 2001 року.

Микола МЕЛЬНИК, кандидат юридичних наук.

Ведучі рубрики нагадують норму ст. 68 Конституції України:

«Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності»

Анатолій БЕНЬ, оглядач «Голосу України».

З нами їде ревізор

Систему громадських контролерів запроваджує в Кіровограді перевізник «Авто-легіон». Віднині 25 мешканців міста разом з адміністрацією підприємства слідкуватимуть за дотриманням водіями «маршруток» графіка руху. А ще — контролюватимуть, чи видають пасажирам квитки кондуктори, чи дотримуються вони культури обслуговування тощо.

Таке нововведення, за словами генерального директора «Авто-легіону» Олександра Варванського, стало необхідним у зв'язку з численними скаргами мешканців обласного центру.

Олег БОНДАР.

Кіровоград.

«Одесит року» — це звучить...

У портовому місті вшанували одеситів, які зробили найбільший внесок у розвиток обласного центру. Муніципальних нагород «Одесит року-2001» удостоєні капітан-наставник, один з фундаторів поромної переправи «Іллічівськ — Варна» Анатолій Якутін, генеральний директор АТ «Стікон» Леонід Крючков, професор, доктор медичних наук Наталя Нізова, генеральний директор ВАТ «Кільце» Юрій Голованов, кращий молодий математик планети, студент ОНУ Олександр Метеличенко, співак і композитор Микола Свидюк, відважний човняр, який здолав Атлантичний океан, Федір Рєзвой, баскетболіст Вадим Пудзирей та інші відомі в Одесі та за її межами особи.

Георгій ВОРОТНЮК.

Одеса.

Розважатися треба з розумом

У Херсоні підлітки розважалися, кидаючи під автомобілі, припарковані біля під'їздів, запалені петарди. Один із власників зреагував на цю витівку неадекватно: вихопив з рук одного хлопця вибухонебезпечну іграшку і, запаливши, кинув її за комір бешкетнику. На щастя, петарда виявилася «малопотужною».

А іншому юному «піротехнікові», який майстрував до новорічного свята саморобний феєрверк, лікарі змушені були видалити око, пошкоджене уламками скляної банки.

Алла БРУСИЛОВА.

Херсон.

Фотофакт

Лебедів, які злетілися до севастопольської бухти, яка не замерзає, підгодовують і моряки.

Фото Сергія СВІТЛИЦЬКОГО.

Коли пігулки не лікують

Споживач

Майже в кожному з перевірених підприємств країни представники державних органів у справах захисту прав споживачів виявили порушення. Про це йшлося на прес-конференції в Держстандарті України.

Протягом минулого року через відсутність супровідних документів щодо якості та безпеки, інформації про товар, вичерпаний термін придатності знято з реалізації кожну третю тонну хлібобулочних і кондитерських виробів, плодоовочевої продукції. Забраковано 50 відсотків м'ясних і 30 — рибних консервів, 35 — ковбасних виробів, 37 відсотків цукру, близько 50 відсотків алкогольних напоїв. Нерідко продукти харчування знімають з реалізації через перевищення допустимого рівня вмісту нітратів, нітритів, важких металів і навіть надмірне радіологічне забруднення. За результатами перевірок до адміністративної відповідальності притягнуто 27 тисяч осіб. До півтори тисячі підприємств застосовано штрафні санкції.

А на Чернігівщині, як **повідомляє наш власний кореспондент Сергій ПАВЛЕНКО**, останнім часом зафіксовано 17 випадків продажу фальсифікованих медичних препаратів. Про це розповіла на засіданні прес-клубу «Ділове слово» начальник державної інспекції з контролю якості лікарських засобів у Чернігівській області Людмила Федорова. Більшість аптек у регіоні є приватними, але, на жаль, не в усіх із них дотримуються встановлених чинним законодавством правил. Реалізацією ліків займаються здебільшого непрофесіонали. За цю справу беруться навіть листоноші Городнянського району, що суворо заборонено законом. Контролюючими органами виявлені фальсифіковані «Солподеїн», «Флюколд» та інші препарати.

Наталя ЯРЕМЕНКО.

Контрабанда не вдалася

Працівники Ягодинської митниці в потягу «Київ—Варшава» під стелею виявили 1,2 тисячі компакт-дисків. Їхнього господаря не виявлено.

За приблизними оцінками, в Україні щорічно продають 2—2,5 мільйона лазерних компакт-дисків, половину з яких виробляють нелегально. Нагадаємо, що в грудні минулого року Верховна Рада не підтримала законопроект «Про державне регулювання виробництва, експорту та імпорту дисків для лазерних систем зчитування». А збитки вітчизняних підприємств після запровадження США торгових санкцій щодо українських експортерів оцінюються щонайменше у 400 мільйонів американських доларів на рік, **повідомляє агентство «Інтерфакс-Україна».**

Фотофакт

Фахівці «Київміськбуду» Олександр Словачевський, Михайло Заєць, Микола Оржехівський працюють на зведенні двох 22-поверхових житлових будинків у районі станції метро Лівобережна.

Фото Михайла ГОЛЯКА.

Пам'ять

Іван Ольбрахт «прописався» в Колочаві

Чеському письменнику Івану Ольбрахту — автору збірок нарисів та оповідань «Земля без імені», «Гори і століття», «Голет у долині» про життя закарпатців у тридцяті роки, а також відомого роману «Іван Шугай, розбійник» — у селі Колочаві Міжгірського району, на батьківщині його літературного героя-опришка, відкрито пам'ятник. Автор — відомий закарпатський скульптор, уродженець Міжгірського району Михайло Белень. Івана Ольбрахта село Колочава вабило тим, що тут чи не найреальніше відображався побут верховинців та особливості їхніх характерів. Разом з кількома чеськими письменниками, зокрема з Карелом Чапеком, Іван Ольбрахт вперше розповів світові про Закарпаття — тодішню «землю без імені». До слова, скульптор Михайло Белень — автор пам'ятника своєму знаменитому землякові поету Василеві Гренджі-Донському, що споруджений у Міжгір'ї.

Іван ГУДЗОВАТИЙ.

Закарпатська область.

Вісті з Кривого Рогу

Від Приполяр'я до Алжиру

Фахівці ЗАТ «Криворіжсталькострукція» готуються до поїздки в Африку: підприємство виграло тендер на монтаж там карбамідного заводу. Можливо, криворіжцям доведеться в Алжирі також прокладати багатокілометрові лінії електропередач, які зв'яжуть головні порти країни — Аннабу та Оран й енергоємні рудодобувні підприємства пустельного півдня.

А африканський підряд, на думку заступника головного директора з економіки Євгена Каліверди, допоможе поліпшити фінансовий стан підприємства. А то й утвердитися на афро-азійському ринку відповідних замовлень.

Обнадійливий прорив

У Кривому Розі побувала представницька делегація промисловців білоруського Гродно. Гості цікавилися можливістю закупівлі місцевого металопрокату, деяких видів продукції сурикового заводу, поставок кальцинованої соди. У свою чергу, вони пропонували продукцію власного виробництва, зокрема міні-трактори, склоблоки та склотару, які за якістю не гірше від західноєвропейських, але мають значно нижчу ціну.

На переговорах, перебіг яких координували начальник управління економіки міськвиконкому Валерій Просолупов та директор представництва Дніпропетровської торгово-промислової палати Олександра Нордейд, ішлося й про інші форми співробітництва.

Заступник голови Гродненського облвиконкому Михайло Бєляєв, котрий очолював делегацію гостей, назвав поїздку до Кривого Рогу обнадійливим проривом у торгово-економічній політиці своєї області. Він вірить, що, може, й не одразу, але все-таки намічені проекти буде реалізовано.

«Кордон» забезпечує надійний заслін

Днями до управління з питань надзвичайних ситуацій і цивільного захисту населення Кривого Рогу надійшов тривожний сигнал з металургійного комбінату «Криворіжсталь»: система автоматичного визначення раіоактивності «Кордон», яка тут діє і якою обладнані всі вагові пункти підприємства, зафіксувала в одному з прибулих вагонів з металобрухтом перевищення допустимих норм випромінення в шість разів! Небезпечний вантаж вагою понад 40 тонн відправило приватне підприємство «Курс» із Київської області — в рахунок договору з «Дніпровторметом». Цим двом підприємствам тепер і доведеться забезпечувати ліквідацію радіоактивного брухту.

Платити не треба

За ініціативою міського голови Юрія Любоненка в усіх семи районах Кривого Рогу відкрито громадські приймальні. Їх роботу координує недавно створена при виконкомі міськради міжвідомча координаційно-методична рада з правової освіти населення на чолі із заступником мера Дмитром Ступаком. Тепер будь-який малозабезпечений криворіжець може отримати кваліфіковану юридичну допомогу безплатно.

Орлята вчаться літати

Нинішній навчальний рік для Криворізького авіаційно-технічного коледжу ювілейний. Півстоліття тому тоді авіаційне училище спеціальних служб прийняло перших курсантів.

У 60 країнах світу працюють понад 20 тисяч його випускників. І нинішні 1800 курсантів пишаються своїм вибором — адже їхні майбутні професії престижні й затребувані. Бакалаври навчаються за п'ятьма спеціальностями: радіотехніка, авіація і космонавтика, електромеханіка, комп'ютерна інженерія, електронні апарати. Молодші спеціалісти опановують премудрості технічної експлуатації наземних засобів забезпечення польотів, двигуна, радіо-, електро- і приладового обладнання літаків, електрообчислювальної техніки.

— Навчаються в нас і росіяни, і індуси, хоча за радянських часів іноземців було значно більше, — розповідає директор коледжу Анатолій Андрусевич. — На жаль, Україна поки що не має державних договорів на підготовку фахівців.

Замість ліків — квіти

Аналізуючи фінансування охорони здоров'я, криворізький міський голова Юрій Любоненко звернув увагу на брак коштів для первинного медобслуговування у «Швидкій допомозі», пологових будинках і пологових відділеннях. І вирішив: треба породіль цілковито забезпечити медикаментами. Безперечно, медики зраділи такій ідеї мера. А ось керівникам деяких управлінь міськвиконкому довелося поламати голову над тим, де відшукати потрібні кошти.

Однак ось уже третій місяць поспіль новоспечені татусі, дідусі й бабусі несуть до пологових будинків не пігулки й марлю, а лише квіти. Може, тепер криворіжанки й народжуватимуть більше?

А керівники охорони здоров'я міста тепер працюють над розв'язанням другого поставленого Ю. Любоненком завдання: отримавши виклик за номером 03, медики повинні мати в арсеналі все потрібне для надання хворому першої невідкладної допомоги в повному обсязі.

Лариса ВИБЛА.

Дніпропетровська область.

Державу — до відповідальності!

З листа виборця

«Складається враження, що ми як народ зовсім не потрібні нашій державі та її керівництву. Інваліди, немічні, пенсіонери кинуті нею напризволяще — на самовиживання. Інакше існування на оті крихти «заробленої» потом і кров'ю пенсії просто не назвеш. Кинуті та ще й кілька разів ошукані: вклади в ощадкаси нахабно відібрали, а останні копійчини, вкладені з надією на прибуток у дозволені державою трастові компанії, пропали назавжди. А держава, як завжди, ні при чому... То хто відповідатиме за таке нечуване шахрайство?»

Микола СИДОРУК.

Хмельницька область.

І це лише один з кількох тисяч обурених дописувачів, які звертаються до народних обранців, у тому числі й до народного депутата України, експміністра юстиції Василя ОНОПЕНКА. На відміну від багатьох своїх колег-політиків, Василь Васильович не розводить безсило руками, а, використовуючи фахову освіту, пропонує конкретні правові кроки.

— Василю Васильовичу, будь-якому тверезому політику сьогодні має бути очевидно, що йдеться не просто про якусь суму грошей. Повернути людям вкрадені в них гроші передусім означає повернути мільйонам наших співгромадян віру в справедливість, урешті, у владу і саму державу. Ви давно опікуєтеся цією проблемою?

— Давно, ще з 1994 року. І, на відміну від охочих погратися людськими долями та їхньою довірою заради тимчасового і дешевого політичного реваншу, абсолютно чітко уявляю способи повернення, по суті, вкрадених коштів.

— Саме це хочеться почути від політика і юриста. Але спочатку запитаю: «Хто винен?». Вічне запитання: хто винен і що робити?

— Пригадаймо сумнозвісний «декретний період» Кабміну (його, між іншим, тоді очолював нинішній Президент), коли там продукувалися декрети з усіх можливих і неможливих питань. Цей час запам'ятався багатьма правовими й економічними нонсенсами, апогеєм яких став, без сумніву, Декрет «Про довірчі товариства», датований 17 березня 1993 року. Метою зазначеного документа було створення умов, спрямованих на реалізацію інтересів власників щодо збереження та обслуговування їхнього майна, виконання представницьких послуг і врешті-решт — одержання власниками певного прибутку.

Але не так сталося, як гадалося. Декрет був (та він і нині діє) такий недосконалий, що не лише не захистив права й інтереси власників майна, а, навпаки, створив усі умови для збагачення за рахунок громадян кримінальних структур. Декрет не передбачив головного — контролю за діяльністю довірчих товариств з боку держави та гарантій прав громадян.

— Що стало першопричиною такого шахрайства загальнодержавного масштабу?

— Насамперед відсутність своєчасних оперативних запобіжних заходів з боку владних структур, контролюючих органів призвела до поширення в країні фінансового шахрайства у загрозливих для держави масштабах, масового пограбування населення, передусім соціально незахищеного. Іншими словами, недоброякісний Декрет, виданий державою в особі Кабміну, дав змогу багатьом довірчим товариствам (а на початок скандальної ситуації в Україні було близько 5 тис. довірчих товариств, страхових та інших небанківських фінансових установ) діяти безконтрольно, зібрати величезні суми і використати їх не на користь громадян України, а у власних цілях.

— Виманивши гроші у громадян, такі товариства, як правило, припиняли своє існування, а їх засновники зникали. Водночас з усіх каналів радіо і телебачення Льоня Голубков наполегливо рекламував переваги саме такого «надійного» вкладання коштів. Цікаво, що схожу рекламу вміщувало навіть одне з видань МВС. Як це розцінювати?

— Як шахрайство. Чотири мільйони вкладників (саме таку цифру дає офіційна статистика) залишилися ні з чим. За різними підрахунками, їхні втрати становлять від 250 до 500 млн. гривень.

Зважаючи на те, що питання діяльності довірчих товариств набули не лише кримінального, а й політичного забарвлення, 1995 року було створено навіть урядову комісію з перевірки діяльності довірчих товариств, яку очолив Василь Дурдинець. Перевірено діяльність близько 3,5 тис. таких товариств і виявлено порушення в кожній третій з цих установ. Майже третина залучених ними коштів витрачена не за призначенням (на задоволення власних потреб, рекламу своєї діяльності, купівлю іномарок, особняків, квартир, офісних меблів, поїздки за кордон тощо). Значну частину коштів, особливо у валюті, вивезено за межі України. Отже, результати перевірки невтішні. Мало того, громадськість так і не дізналася, чи хтось зазнав за це заслуженого покарання. Ось вам ще один правовий нонсенс!.. Породжений самою державою.

— Що радите ошуканим громадянам у такій ситуації?

— Законодавчо вирішувати питання, зрозуміло.

Нова Конституція України стала своєрідним юридичним водорозділом у розв`язанні трастової проблеми. Оскільки ст. 56 Основного Закону визначила, що кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб під час здійснення ними своїх повноважень.

— Норми Конституції — прямої дії. Отже, як я розумію, ст. 56 має діяти і реально захищати права та інтереси громадян, які постраждали від санкціонованої державою злочинної діяльності трастів.

— Безперечно. Протягом останніх трьох-чотирьох років громадяни або в їхніх інтересах об'єднання із захисту прав громадян, постраждалих від трастової лихоманки, стали звертатися до суду з метою відшкодування збитків. Суди, як правило, такі позиви задовольняють, але... постає нова проблема. Виконання рішень про стягнення збитків стало неможливе через відсутність у довірчих товариств майна, за рахунок якого можна було б це зробити. Таким чином, громадяни знову потрапляють у глухий кут. Хоч як прикро, але ця ситуація — типова для країни, де панують правовий нігілізм та безладдя. Зрозуміло, що і людям самотужки важко зорієнтуватись, як діяти, щоб захистити себе і близьких від сваволі.

— Гаразд, що ви особисто зробили для розв'язання цієї проблеми? Хто саме у випадку з трастами має відповідати?

— Перше, що я зробив, то це звернувся із депутатським запитом до Президента України щодо шляхів розв'язання трастової проблеми. Ледь дочекався відповіді... від голови Державної податкової адміністрації. Звичайно, в межах його компетенції.

Знову повернуся до ст. 56 Конституції. Коли судові рішення не виконуються у зв'язку з відсутністю майна і коштів довірчих товариств — обов'язок з відшкодування збитків має взяти на себе держава в особі своїх органів (Мінфіну, Фонду держмайна, Нацбанку).

До речі, зразок такого позову про відшкодування коштів за рахунок держави я розробив ще у 1996 році. Тоді це був прецедент! Громадянин подає до суду на державу! Ще й безплатно, оскільки подання позову не потребує сплати мита. Щоправда, опублікувало зразок цієї позовної заяви лише одне видання — «Тюрма і воля». А звертався я з таким проханням до центральних та обласних видань. Так само наші незалежні засоби масової інформації відреагували і на презентацію проекту закону «Про відшкодування державою втрат громадян, заподіяних негативною діяльністю довірчих товариств та інших небанківських фінансових установ». Презентація, до речі, проводилася за участю представників Спілки ошуканих вкладників та акціонерів України з багатьох областей країни. Власне я і працював над проектом цього вкрай важливого закону разом із цією спілкою. Оскільки розумів, що позов до держави — то лише перший крок, і він не розв'яже комплексно проблеми ошуканих трастами. Потрібна інша схема — чітка, виважена і реальна. Бо коли чую обіцянки на кшталт: уже завтра повернемо 130 млрд. заощаджень, стає сумно, гірко за цю одну аморальну спробу обдурити своїх же співвітчизників.

— То що це за механізм відшкодування, запропонований у проекті закону, який у разі його прийняття має захистити постраждалих від злочинної діяльності трастів?

— Проектом регламентуються підстави відповідальності держави щодо відшкодування втрат громадян з урахуванням чинного порядку індексування, розмір та порядок такого відшкодування. Окрім того, проект передбачає створення при Нацбанку Спеціального державного фонду відшкодування втрат громадян та шляхи його формування. Хочу особливо підкреслити, що у проекті не йдеться про використання додаткових коштів із Держбюджету. Пропонуються інші методи. Зокрема, спеціальний фонд має поповнюватися за рахунок коштів, вилучених від сплати державного мита, від реалізації конфіскованого майна та предметів контрабанди (які нині просто розчиняються у повітрі). Також до фонду вноситимуться кошти від сплати штрафів, накладених у порядку адміністративного та кримінального судочинства. І, безумовно, кошти від реєстрації довірчих товариств та інших небанківських фінансових установ та певний відсоток коштів, що одержали рекламодавці від діяльності довірчих товариств.

До того ж фонд має наповнитися коштами від реалізації майна, коштів та прибутків трастових компаній, до речі, навіть якщо вони припинили своє існування. Хочу звернути увагу на те, що проект передбачає поетапне відшкодування протягом 2002—2006 років втрат громадян залежно від строків передачі грошових коштів, цінних паперів та іншого майна довірчим товариствам у 1993—1995 роках. Так, насамперед пропонується відшкодувати втрати пенсіонерам з мінімальним розміром пенсії та інвалідам першої і другої групи, інвалідам Великої Вітчизняної війни, тим, хто постраждав від Чорнобильської катастрофи.

Важливо, на мій погляд, і те, що проектом передбачені право держави на заявлення регресних вимог у разі встановлення посадових осіб, з вини яких заподіяні втрати, а також підстави для звільнення держави від відповідальності чи зменшення розміру відшкодування. Визначається й порядок вирішення спорів з приводу відшкодування втрат громадян.

Мета проекту зрозуміла і проста. Запропонований механізм відшкодування чіткий, зручний і достатньо простий, а головне — прозорий. Адже передусім робить усіх рівними перед законом і змушує державу грати за правилами, а не ігнорувати їх.

— Проект розроблений давно, але вже більш як чотири роки не розглядається. На ваш погляд, чому?

— Власне, я про це вже сказав. Невигідно причетним до цієї справи фракціям і групам. Політично невигідно. От і блокують його розгляд.

Інтерв'ю взяла Оксана ЗАЛІЗНЯК.

Автор – народний депутат України,
кандидат юридичних наук
ВАСИЛЬ ОНОПЕНКО

До місцевого суду (назва міста, селища)

Позивач: ПІБ (прізвище, ім'я, по-батькові)
Домашня адреса.

Відповідач: Держава Україна в особі її фінансового органу – фінансового управління (назва області) обласної державної адміністрації.
Адреса.

Про відшкодування матеріальних збитків,
заподіяних бездіяльністю органів державної влади

Від сплати державного мита звільнені на підставі п.п. 10 та 37 ст. 4 Декрету Кабінету Міністрів України (про державне мито).

ПОЗОВНА ЗАЯВА

Згідно з рішенням районного суду (місто, селище) від (дата) з довірчого товариства (назва) стягнуто на мою користь(ПІБ) суму, еквівалентну ... доларів США.

Однак до цього часу судове рішення не виконується у зв'язку з банкрутством товариства та недостатністю майна, на яке можна звернути стягнення, а майно, яке описане слідчими органами, реалізувати неможливо до закінчення кримінальної справи, про що свідчить довідка районного суду.

Вважаю, в ситуації, що склалася, відповідальність за завдані внаслідок діяльності довірчого товариства громадянам матеріальні збитки повинна нести держава, оскільки відповідно до ст.3 Конституції України людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. **Держава відповідає перед людиною за свою діяльність.** Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Декретом Кабінету Міністрів України від 17.03.93 року «Про довірчі товариства» було передбачено створення довірчих товариств, на які покладалося здійснення представницьких функцій відповідно до договору, що укладається з довірителем майна щодо реалізації прав власників.

Згідно зі ст.5 Декрету облік і контроль за діяльністю довірчого товариства стосовно розміщення приватизаційних паперів та коштів, які залучалися товариствами, має здійснюватись у порядку, що встановлювався Фондом держмайна, Національним банком і Міністерством фінансів України.

Вважаючи, що мої майнові права захищені державою, я (прізвище, ім'я, по-батькові) передав свої кошти довірчому товариству (назва) на зберігання та обслуговування, про що було укладено відповідні договори.

Однак свої обов'язки перед вкладниками довірче товариство (назва) не виконало, залучені кошти використало у своїх інтересах, чим завдало їм значної матеріальної та моральної шкоди.

Держава в особі своїх органів (Мінфін, Фонд держмайна, Національний банк) також не забезпечила необхідного обліку та контролю за діяльністю довірчого товариства, хоча, як уже зазначалося, такий обов'язок на них покладався, а тому вона в особі своїх фінансових органів повинна нести відповідальність за матеріальні втрати громадян, оскільки згідно зі ст.56 Конституції України кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними повноважень.

На підставі ст.ст.3, 56 Конституції України, ст.5 Декрету Кабінету Міністрів України від 17.03.93 р. «Про довірчі товариства», керуючись ст.20 закону України «Про об'єднання громадян», п.3 ст.112 ЦПК України,

П Р О Ш У:

1. Стягнути з Держави Україна в особі (назва області) обласного фінансового управління, (назва області) державної адміністрації на мою користь (прізвище, ім'я, по-батькові) (сума) доларів США.

Підпис — Прізвище, ім'я, по-батькові

Кожен має право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди

Торгівля зростає, незважаючи ні на що

З Україною Молдова «традиційно підтримує дружні, добросусідські відносини» — так в інтерв'ю «Інтерфаксу» заявив міністр закордонних справ цієї держави Ніколай Дудеу. Міністр нагадав, що Київ посідає друге місце серед торгових партнерів Кишинева. На Україну припадає 10% молдовського експорту і 16,6% імпорту. При цьому 2001 року обсяг торгівлі з Україною зріс на 47,5%. Про недавні непорозуміння і взаємні звинувачення, пов'язані з бажанням Молдови встановити митні пости на ділянці україно-молдовського кордону, що її контролює Придністров'я, міністр не згадав. «Україна є активним посередником на переговорах між Кишиневом і Тирасполем, що для нас дуже важливо», — зазначив він.

Глава МЗС Молдови також сказав, що у його країни немає підстав сумніватися в тому, що Росія цілком і вчасно виконає зобов'язання щодо виведення військ з Придністров'я. За його словами, такої впевненості Кишиневу надають дії самої Москви, яка вже достроково здійснила виведення та утилізацію озброєння і боєприпасів, що знаходилися в Придністров'ї.

Кажучи про зовнішньополітичні завдання Молдови, міністр назвав одним з пріоритетних членство країни в Євросоюзі (ЄС). При цьому голова МЗС зазначив, що не бачить «жодного протиріччя між бажанням Молдови інтегруватися в ЄС і зміцненням відносин з країнами СНД». Навпаки, сказав Н. Дудеу, однією з умов успішного руху на шляху до європейської інтеграції є регіональне співробітництво.

Перепис столітньої давнини

Величезну цікавість викликав у Великій Британії новий Інтернет-сайт, на якому було відкрито для широкого загалу результати перепису населення 1901 року. У найперший день роботи сайту його відвідали більш як мільйон користувачів, тому сервер тимчасово вийшов із ладу. Перепис столітньої давнини показує унікальну соціальну й економічну картину життя суспільства. Його було проведено лише через тиждень після смерті королеви Вікторії, яка уособлювала цілу епоху в історії країни. На сайті наведено прізвища, адреси та інші дані 32 мільйонів громадян, у тому числі таких відомих людей, як Чарлі Чаплін та Джон Рональд Толкієн. Цікаво, що в перепису 1901 року була графа про психічні захворювання громадян, у неї записували характеристики на кшталт «сновида», «дебіл» чи «недоумкуватий».

Афганістан хотіли поділити

Розсекретили документ півстолітньої давнини, який свідчить, що тоді офіційний Лондон мав намір розчленити і поділити Афганістан між Радянським Союзом і Пакистаном. Один із дипломатів британського МЗС писав у своїй доповіді, що цілковите зникнення Афганістану в тому вигляді, в якому він існував, не буде трагедією. Він аргументував свою позицію тим, що країна, яку створено сто років тому як буфер, щоб протистояти експансії Росії, стала неефективною у цій ролі і не може захищати себе сама. Тодішньому послу Британії в Кабулі Джону Гарденеру рекомендовано було відстоювати передачу північної частини Афганістану Радянському Союзові. Мала додатковий аргумент і Москва — в цьому випадку було б досягнуто об'єднання узбеків, таджиків і туркменів по обидва боки кордону.

СОТ підтримала «Гавану Клаб»

Світова Організація Торгова вважає, що одна із статей американського закону, який забороняє ввезення товарів із комуністичної Куби, суперечить принципам СОТ в частині прав на інтелектуальну власність, торгові марки та бренди. Французька компанія «Перно Рікар», яка спільно з кубинською фірмою просуває на світовому ринку ром «Гавана Клаб», подала скаргу до Європейської комісії. Хоча цей ром продається у 80 країнах світу, ринки США для нього зачинено. Всередині країни ром з такою само назвою продає промислова група «Бакарді-Мартіні». СОТ також підтримала рішення Єврокомісії про те, що франко-кубинський консорціум може подати на «Бакарді-Мартіні» в суд і оскаржити права на марку «Гавана Клаб».

Фотофакт

Через сильні снігопади, що пройшли у Польщі, більшість автомобільних та залізничних шляхів опинилася під завалами. Так, біля південного селища Вийковиці-Коцельне на автомагістралі Варшава—Краків виникла «пробка» завдовжки 10 кілометрів!

Фото АП.

Валентин виплату не отримає. Бо він — Вальтер

(Початок на 1-й стор.)

Тому, коли, наприклад, було підписано договір між ним і польським національним фондом про виплату компенсацій у злотих, фахівці товариства виявили, що обмін грошей здійснювався за невигідно низьким курсом, внаслідок чого остарбайтери втратили велику суму. Зчинився скандал, винних було покарано.

Тепер товариство з захисту інтересів потерпілих від нацистського режиму занепокоєне низькою ефективністю пошуку німецькими архівами підтверджувальних документів про примусову працю остарбайтерів у роки другої світової війни. Система пошуку, вважають співробітники товариства, недосконала, а німецький фонд, замість того, щоб створити кооперацію архівів з партнерськими організаціями, переклав відповідальність за пошук документів на національні фонди «Взаєморозуміння та примирення». А ті, мало того, що створили бюрократичну систему перешкод для колишніх остарбайтерів, то ще й змушують їх самостійно вести пошук підтверджувальних документів. Хоча зобов'язані робити це самі.

Наприкінці грудня товариство з захисту інтересів потерпілих від нацистського режиму розповсюдило про це заяву для преси, опублікувавши також один із листів, які надійшли з України. Його автор пише: «Матір мого знайомого Валентина Д. було схоплено на вулиці в Києві і у вагоні для худоби відправлено на примусові роботи до Німеччини, де працювала на заводі у Галлі (Заллі).

Там він народився, про що є свідоцтво, виписане відомством з реєстрації громадян. Мати просила чиновника записати сина Валентином, але для того ім'я здалося надто складним і він записав його Вальтером, а матір його, Феодосію — Федорою: так для нього було простіше вимовляти. Обоє, дякувати Богові, повернулися додому. Коли Вальтер отримував паспорт, то змінив ім'я: записався Валентином, як його завжди і називали.

Мати й син отримали першу компенсацію. А для другої український національний фонд «Взаєморозуміння та примирення» знову вимагає від Валентина підтверджувальні документи — із військового архіву в Москві, з Київського обласного архіву, а також від СБУ. Для чого ці довідки, здивувався мій знайомий, якщо є свідоцтво про народження? Співробітниця фонду дуже ввічливо пояснила йому, що у свідоцтві про народження його ім'я — Вальтер, а за паспортом він — Валентин, та й ім'я його матері — Феодосія, а у свідоцтві про народження записана Федорою. Тому вона порадила йому звернутися до інституту мовознавства: якщо ці імена ідентичні, то проблем з отриманням компенсації не буде!

Мій знайомий звернувся до інституту, але і без цього було зрозуміло, що імена зовсім різні. Вистоявши вкотре величезну чергу на прийом до співробітниці фонду, він отримав ще одну пораду: знайти двох свідків його перебування в Німеччині чи звернутися до суду. Свідки потрібні були і в перший раз, і вони були. Але за цей час обоє померли. Мій знайомий передбачає рішення суду, адже імена справді різні. Він сказав, що навіть із-за 500 марок не буде скорочувати собі життя в судах та чергах до українського фонду.

А мені його шкода, адже живе бідно, зарплата маленька. Можливо, товариство з захисту інтересів потерпілих від нацизму зможе йому якось допомогти?»

Я зателефонувала прес-секретарю товариства Кристофу Еттеру. Яким чином товариство може допомогти таким людям?

— Частина нашого проекту спрямована на пошук підтверджувальних документів для колишніх остарбайтерів, які їх не мають. Про що ми повідомили в український фонд «Взаєморозуміння та примирення», запропонувавши відправити нам списки таких заявників. Але відповіді взагалі жодної не отримали. Тому колишні примусові робітники, які не мають підтверджень про свою роботу у Німеччині, можуть самі написати нам за такою адресою:

Christoff Jetter
Liebfrauenstrasse 90
64289 Darmstadt
Deutschland

Валентина ПИСАНСЬКА.

Франкфурт-на-Майні.

Хроніка. Факти. Події

Тель-Авів

Ізраїльтяни знайшли зброю палестинців

Ізраїль стверджує, що влада Палестинської автономії ховає зброю в секторі Газа. Про це, пише єрусалимська преса, заявили представники ізраїльських сил безпеки. За їхніми даними, на складах зберігаються реактивні, протитанкові снаряди та зенітно-ракетні комплекси. Зброю ввозять на територію Палестинської автономії контрабандним шляхом, переважно з арабських країн. Так, 14 тунелів у районі міста Рафіах використовують контрабандисти для ввезення зброї з Єгипту.

Делі

І навіть ядерне?

Прем'єр-міністр Індії Атал Біхарі Ваджпаї заявив, що для свого захисту Індія готова використати будь-яке озброєння. Свою заяву Ваджпаї зробив під час публічного виступу в місті Лакхнау в північному індійському штаті Уттар-Прадеш.

Лондон

Блер буде посередником

Прем'єр-міністр Великої Британії Тоні Блер сподівається домогтися зменшення напруги у стосунках між Індією та Пакистаном. Незабаром він має відвідати обидві країни. Втім, раніше британський міністр закордонних справ Джек Стро наголосив, що не варто очікувати багато від поїздки Блера. За його словами, прем'єр-міністр не має мирного плану, хоча, можливо, він зможе вплинути на ситуацію.

Буенос-Айрес

Хитке становище

Після складання присяги черговий президент Аргентини Едуардо Дуальде продовжив обговорення складу свого кабінету, який має оголосити в четвер. Новим міністром економіки стане Хорхе Ремес Леніков, член Пероністської партії, котру очолює президент Дуальде. Інші високопоставлені члени партії відхилили запропоновані їм посади в уряді. Та оскільки Дуальде було вибрано, а не обрано, є побоювання, що йому бракує широкої демократичної довіри, щоб керувати країною.

Вашингтон

Талібе, здавайся!

Як повідомили представники американського міністерства оборони, деякі бійці «Талібану» ведуть переговори з антиталібівськими загонами про можливу здачу. Однак, за словами адмірала Джона Стафлебіма, навряд чи з цього можна зробити висновок, що ці переговори проводяться від імені лідера талібів мулли Омара. Інший представник Пентагону ще раз заявив, що в разі, якщо мулла Омар потрапить до рук антиталібівських сил, США хотіли б, щоб його передали американцям.

Фотофакт

Ситуація в Афганістані залишається неспокійною. Так звана антиталібська коаліція й досі не може порозумітися й поділити між собою владу. Тому збройні конфлікти у Кандагарі тривають, щоправда тепер між колишніми союзниками.

***На знімку АП:** заступник керівника кандагарської поліції Хайджи Уста Назар Джан покидає місто у супроводі загону поліції після вчорашніх сутичок між двома військовими угрупуваннями, що контролюють Кандагар.*

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Німецький фонд переклав відповідальність за пошук документів на національні фонди

Подвійні ціни і євростандарти

Чи зможе уряд знайти соломонове рішення?

Україна — суперечлива країна. Інколи приємно дивує, інколи шокує своїх гостей. Природна українська гостинність, щирість та відкритість дуже часто сусідують з дивними речами, які багатьом іноземцям зрозуміти важко. Дивує, наприклад, практика застосування подвійних цін на послуги готелів, музеїв тощо: скажімо, за один і той самий номер у готелі іноземець мусить заплатити, в середньому, вп'ятеро більше за громадянина України. І спробуй поясни гостю, що у нього в кишенях більше грошей, а тому ціни для українців нехай його не хвилюють... Іноземці такої логіки не сприймають і нагадують Україні про її наміри відповідати європейським стандартам: у Європі (та й в Америці чи Японії) застосування подвійних цін, зрозуміло, не практикують. Існують урядові плани скасувати таку практику й у нас.

Уряд готує «заходи»

«На Ваше доручення щодо опрацювання питання стосовно фактів дискримінації іноземних громадян при отриманні ними ряду послуг в Україні... Державний комітет молодіжної політики, спорту і туризму уважно вивчив цю проблему і доповідає...» — це з листа №4.1/631 від 17 вересня минулого року, направленого головою вказаного комітету, який зараз перебуває в стадії реорганізації, Валерієм Цибухом Прем'єр-міністрові Анатолію Кінаху. Проаналізувавши, як свідчить лист, положення Конституції України (яка гарантує іноземцям та особам без громадянства рівні з українцями права під час перебування на території держави), Закону «Про туризм», Закону «Про ціни і ціноутворення», спільний наказ Держкомунгоспу та Держкомтуризму від жовтня 1996 року «Про затвердження правил користування готелями та надання готельних послуг в Україні», Валерій Цибух робить висновок: «...Законодавчо питання вирішене і не існує проблем щодо встановлення однакових цін на послуги для іноземців та громадян України. На наш погляд, морально-етичний аспект цієї проблеми можна врегулювати шляхом залучення в установленому порядку до вирішення цього питання державних органів, що мають відповідні повноваження у сфері ціноутворення. З цією метою за ініціативою Держкоммолодьспорттуризму Кабінету Міністрів України направлено проект спільного наказу щодо запобігання порушень чинного законодавства, а також негативної практики господарювання окремих суб'єктів підприємництва в частині диференційованих цін для іноземців та громадян України». Анатолій Кінах поставив на документі резолюцію: «Висновки і пропозиції підтримую. Прошу здійснити необхідні заходи...» і відіслав її віце-прем'єр-міністру Володимирові Семиноженку та в ряд органів: Податкову адміністрацію, Антимонопольний комітет, Міністерство з питань економіки та європейської інтеграції та ін. Отже, уряд готує наступ.

Готелі б'ють на сполох

А що ж «окремі суб'єкти»? Журналіст «ГУ» поспілкувався з цього приводу з готельними працівниками. «Чому вони повинні нам диктувати ціни? У нас склався свій ринок», — кажуть ті про претензії іноземців. Об'єкти урядової ініціативи готуються до оборони і здаватися не збираються. Це зрозуміло: для готельних господарств (та й музеїв чи театрів) перспектива уніфікації цін — це загроза втрати великої частини доходів. Юрист одного з київських готелів переконував журналіста «ГУ», що уряд не має жодних законних підстав змусити готелі виставляти єдину для всіх категорій клієнтів ціну, і навіть конституційна норма у даному випадку «не грає». Експерт з міжнародного права Українсько-європейського консультативного центру з питань законодавства Петро Моргос також вважає: «Практика подвійних цін не є порушенням жодних законів, що безпосередньо регулюють ціни на послуги». Пан Моргос, щоправда, залишає на розгляд українських правників тлумачення відповідних положень Конституції. І зазначає: «Якщо українському урядові треба щось провести, то він завжди вміє цього добитися...»

Представники готелів до свого законодавчого редуту додають низку економічних аргументів. Генеральний директор Асоціації готельних об'єднань і готелів міст України Микола Євдокименко має велику колекцію відповідних листів і звернень з різних куточків України. «Запровадження єдиних тарифів для всіх категорій громадян змусить підприємства знизити ціни для іноземців або значно збільшити тарифи для українців. У першому випадку готелі втратять єдиний спосіб отримання прибутку і шанс на виживання. Наші підрахунки доводять, що готель втратить 419 тисяч гривень на рік. Бюджет, відповідно, не отримає податків у вигляді готельного збору і ПДВ на суму 119 тисяч гривень, — пише, наприклад, директор черкаського готельного комплексу «Дніпро» В. Жаботинський. — У разі зміни цін для українських громадян (в середньому тарифи можуть підвищитися на 50 відсотків) готелі втратять більшість клієнтів на внутрішньому ринку... Чому не спробувати глибше розглянути обставини, в яких працюють готельні господарства, і замислитися над наслідками запропонованих змін?».

Збір чи грабунок?

Очевидно, що розв'язання проблеми подвійних цін вимагає комплексного підходу. Одним із його елементів представники готелів бачать зниження ставки готельного збору з 20 до 5 відсотків. Це також давня проблема, і тут уже держава намагається вигребти з готельної кишені за максимумом — саме так, як чинять самі готелі з іноземцями.

Стаття 2 Декрету Кабінету Міністрів України «Про місцеві податки і збори» від 20.05.1993 року дозволяє місцевим органам влади встановлювати на свій розсуд розмір готельного збору, але максимальна його ставка —20 відсотків добової вартості найманого житла. Оскільки збір надходить до місцевого бюджету, то й відсотки ці місцеві органи встановлюють, як правило, без зайвої скромності — за максимумом, анітрохи не турбуючись за виживання готелів. З листами щодо необхідності зменшення цього податкового тиску представники готелів зверталися і до керівництва Верховної Ради, і до багатьох фракцій і комітетів парламенту. Тепер вони сподіваються, що в новому Податковому кодексі вищезгаданий «грабунок» буде скасовано. 20-відсоткового готельного збору, казали співрозмовники, більше немає ніде. В Італії стягують лише 1 відсоток, у Франції — 5, так само в Білорусі й Молдові...

Але найгірше, вважають готельники, навіть не це. «На нашу думку, готельний збір повинен справлятися разово, незалежно від терміну проживання, адже періодичність стягнення («за кожний день проживання» чи «за увесь період проживання») декретом не встановлено, — це з листа Миколи Євдокименка Генпрокуророві України Михайлу Потебеньку. — Внаслідок посилення тиску з боку органів місцевого самоврядування готельні підприємства стають збитковими, що призводить до їх ліквідації. За останніх 10 років ліквідовано більш як дві третини тільки комунальних готелів. Як наслідок, це призводить до зменшення грошових надходжень до бюджетів усіх рівнів. За даними колишнього Держкомтуризму, торік 2 млн. іноземних туристів користувалися готельними послугами лише в приватному секторі... Просимо Вашої вказівки підпорядкованим прокурорам щодо опротестування рішень місцевих органів влади з питань стягнення готельного збору та приведення цих рішень у відповідність до чинного законодавства України». Тобто якщо номер коштує 100 гривень і клієнт наймає його на три дні, то готель повинен платити до місцевого бюджету 20 гривень і аж ніяк не 60. Так вважають представники галузі.

Євроінтеграційний вимір

Можливо, комусь ця проблема здасться не такою вже й важливою. І даремно. Бо вона типова, а тому болюча. А оскільки Україна начебто євроінтегрується, тобто прагне досягти європейських стандартів, то уряд просто змушений буде розв'язувати і це питання, і багато йому подібних. І, очевидно, завжди стикатиметься з дилемою: з одного боку — неплатоспроможне населення і проблеми тієї чи іншої галузі, з другого — необхідність приводити своє господарство до євростандартів.

Для Європейського союзу, куди має намір вступати Україна, практика подвійних цін просто неможлива. «В ЄС у таких випадках нікого не дискримінують, кожен платить однакову ціну, — каже Петро Моргос. — Але тут не йдеться про закон. Ідеться про принцип, на якому грунтується відповідна практика ЄС. Це — втілення самого договору про утворення союзу й рішень багатьох конференцій. Якщо Україна має намір приєднатися до цієї організації або принаймні наблизитися до такої мети, необхідно розпочати нарешті відповідно діяти». Діяти, на думку західного експерта, — це проводити реформи й досягти такого екномічного розвитку держави, який, зокрема, дасть змогу і її громадянам платити за послуги ринкову ціну.

Але, мабуть, українському урядові доведеться-таки робити щось із подвійними цінами набагато раніше того світлого часу, коли українці стануть заможними. Адже проголошено амбіційний намір: до кінця цього року завершити переговори про вступ до Світової організації торгівлі. «В Угоді про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським союзом втілені правила Генеральної угоди про торгівлю і тарифи (ГАТТ), але ті, що існували на 1994 рік, на час підписання документа. Тому застосування подвійних цін саму угоду з ЄС не порушує, — каже Петро Моргос. — Однак у рамках Світової організації торгівлі нині фундаментальним документом є Генеральна угода про тарифи і послуги. І практика подвійних цін порушує статті 1—3 цього документа. Отож не виключено, що під час переговорів про вступ України до СОТ це питання буде порушено».

«Музейний» досвід: наш і британський

Подвійні ціни практикують, як було згадано вище, не тільки готелі. Ще, наприклад, музеї. Звичайно, теж не від гарного життя. Хоча обгрунтування тут дещо інше, аніж у готелях. Заступник гендиректора музейного об'єднання «Києво-Печерський державний історико-культурний заповідник» Ольга Коваль в інтерв'ю «ГУ» пояснила: «Та вартість квитків, яку ми встановили для іноземців, — це реальна ціна за наші послуги, а для своїх громадян ми продаємо пільгові квитки. Тому що доходи їхні значно нижчі, аніж іноземців, і вони ще й платять нашій державі податки. Різницю в цінах обумовлено наказом директора — він на підставі постанови Кабміну №1548 від 25.12.1996 року може сам встановлювати ціни. Скарг від іноземців не надходить. Хіба що, сказати б, запити від туристичних фірм, котрі приводять до нас на екскурсії іноземних громадян. Але ми їм пояснюємо, що ціна для українських громадян — то пільгова».

А от у Британії багато музеїв з 1 грудня минулого року стали взагалі безплатними — звичайно ж, для всіх, без поділу за національною ознакою. Такий результат дала відповідна ініціатива британського уряду, фінальним акордом якої стали зміни в податковому законодавстві. Тепер музеї, що не беруть платні з відвідувачів, можуть повертати на свої рахунки податок на додану вартість. Крім того, британський уряд має намір надати музеям і галереям ще 10 мільйонів фунтів на такі проекти, як полегшення доступу до експозицій інвалідам. Ось такі нині євростандарти, яких має прагнути й Україна. А якщо узагальнити, то британський досвід ще й доводить: за глибокого і відповідального підходу до того чи іншого питання його можна розв'язати цивілізованим методом і на користь усіх — і підприємців, і споживачів.

Для описуваної тут проблеми це означає: урядовці разом із пропозиціями щодо запровадження єдиних цін мають розробити пропозиції, реалізація яких убезпечила б від краху українські музеї, театри, готельну галузь. Очевидно, що відповідне рішення має бути вироблене не келійно вузьким колом урядових чиновників, а із залученням усіх зацікавлених сторін. До речі, згадана вище цінова реформа британських музеїв просувалася майже рік і її нюанси обговорювалися в пресі. Це — теж євростандарт.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.
Мал. Сергія ФЕДЬКА.

P. S. У деяких навкологотельних колах циркулює нині ідея створення якогось готельного клубу, членами котрого могли б бути громадяни України і це членство давало б право на готельні знижки. Навряд чи це серйозна ідея: як 48 мільйонів громадян можуть бути членами якогось клубу? До того ж з'явиться ще один посередник між готелями й споживачами. Але шукати — треба. Зрозуміло, корінне питання — рівень зарплати в Україні. Та хто ж той рівень у кілька разів підніме?!

Готельний збір повинен справлятися разово

Незаконнонароджений показав зуби

Їх ламають представники усіх гілок влади. Четверта, на жаль, не виняток.

Журналістське розслідування

(Початок на 1-й стор.).

А невдовзі редакція отримала колективного листа під назвою "Брехня, що не має кордонів" від журналістів обласної газети "Галичина".

Якби я не знав суті конфлікту, що триває між колегами з жовтня 2000 року, якби не проводив власного розслідування, все одно не став би на боці колективу "Галичини". Викликала подив його безапеляційна наступальність. Насторожила ультимативна тональність їхнього листа і категоричні висновки щодо Ярослава Ткачівського. Втім, зазначу наперед, не вважаю і його у всьому правим. Вочевидь, крапку над "і" у цій скандальній історії поставить суд.

Золоті яйця нести нема кому

У квітні 1990 року Івано-Франківська облрада створила газету "Галичина". Після прийняття законів про власність (1991), про підприємства (1991) і про друковані ЗМІ (1992) видання не перереєстрували. Та це не завадило колективу заснувати у 1993 році газету і створити редакцію "Тижневика Галичини" ("ТГ").

— І це було черговим порушенням законодавства, бо "Галичина", на той момент державна установа, не мала права засновувати підприємство, — каже адвокат Михайло Милитчук. — До того ж "Галичина" не була власником майна і не уповноважувалася власником, тобто обласною радою, на створення редакції "Тижневик Галичини". Отже, він з самого початку не був дочірнім підприємством і зареєстрований як підприємство з колективною формою власності.

Протягом семи (!) років ніхто не ставив питання про незаконність реєстрації, стверджує адвокат. Тому все майно, набуте колективом тижневика за час діяльності, є його майном. І розпоряджатися ним може тільки редакція "ТГ".

Ще два роки тому зайве було робити якісь дослідження, щоб переконатися, що "Тижневик Галичини" на кілька порядків обійшов свого засновника. І за тиражем, і за популярністю.

Ярослав Ткачівський, сидячи водночас у кріслах редактора тижневика і заступника редактора "Галичини", робив газету фактично силами журналістів "Галичини". Така була домовленість з її редактором Богданом Галюком. Засновник, за твердженням Ярослава Васильовича, не вніс жодної копійки до статутного фонду, упродовж перших трьох років усі кошти від передплати, роздрібної торгівлі і реклами осідали на рахунку почесного засновника. Тижневик справно платив податки до бюджету і, зрозуміло, "ін'єкцій" від нього не отримував.

Десятки тисяч гривень гонорарів і премій, сотні тисяч — на ремонт приміщення "Галичини", в якому тижневик орендував кімнати, на матеріально-технічну базу, якою користувалися обидві редакції, тощо — усе це, за словами Ткачівського, фінансувалося з прибутків незаконнонародженої газети. Крім цього, засновник безкоштовно користувався комп'ютерами, автомобілями, до того ж втручався в передплатну і рекламну діяльність.

Чи не це викликало "бунт на кораблі", якому хотілося самостійного плавання? Ткачівський запевняє, що його спровокували. Керівництво "Галичини", мовляв, стало косо дивитися на нього після того, як він рішуче попросив повернути десять тонн газетного паперу, позиченого у тижневика. Не була в захваті від надмірної його незалежності і обласна влада.

Тоді і з'явилася угода про правонаступництво (червень 2000-го), укладена між Ткачівським і Галюком, який зібрався було на пенсію. А у вересні Держкомінформ видав "Тижневику Галичини" свідоцтво про державну реєстрацію ЗМІ, засновником якого значився вже "ТГ".

— А до цього редакцію, яка, повторю, ніколи не фінансувалася з бюджету, незаконно за листом колективу "Галичини" перевіряло КРУ, — згадує Ярослав Ткачівський. —Трохи пізніше засновники висловили мені недовіру, а через тиждень видали наказ про ліквідацію редакції. Тим часом рішенням обласної ради (спочатку головою, Зиновієм Митником, а потім сесією) майно тижневика передали безоплатно "Галичині". "У зв'язку з порушеннями, виявленими у фінансово-господарській діяльності.., враховуючи рішення зборів трудового колективу..."

За місяць до цього заступник голови облради Ярослав Арабчук надіслав голові міськсуду листа, в якому просив відмовляти у прийнятті заяв Ткачівського до розгляду. Що суд і зробив.

На думку адвоката Михайла Милитчука, всі рішення та накази, що приймалися будь-ким стосовно ліквідації редакції, відчуження її майна, звільнення працівників, є незаконними. Протиправні дії не закінчилися і після того, як судом призупинявся процес ліквідації, яку, до речі, могли здійснити лише за рішенням колективу тижневика або суду. А ліквідованою, стверджує юрист, редакція вважатиметься тільки з моменту виключення її з державного реєстру.

"... якісь переслідування і погрози"

Після зустрічі з головою облради Зиновієм Митником я зрозумів причину активного протистояння двох редакцій.

— Я нічого не маю проти Ярослава Васильовича, — сказав Зиновій Миколайович. — Але ж трудовий колектив "Галичини" вимагав дій. Цілий колектив, розумієте? Своє розпорядження що передачу майна тижневика редакції "Галичини", як і лист свого заступника Ярослава Арабчука голові міського суду, вважаю виправданими і правомірними. Це не втручання в господарську діяльність і не зловживання посадовими повноваженнями, а захист державного майна. А про переслідування журналіста і його сім'ї вперше від вас чую. Чого ж він сам до мене не прийшов з цим питанням?

До речі, на цю зустріч я просив запросити прокурора області Юрія Юрченка. Він не прийшов, але його позиція на той момент мені була відома. У відповіді Ярославу Ткачівському, який не раз звертався до Генпрокурора зі скаргами на посадових осіб, котрі "під прикриттям облпрокуратури чинять беззаконня", Юрій Васильович відповів щось на кшталт "сам ти такий". Він нагадав набридливому скаржнику, що "проводиться розслідування кримінальної справи, порушеної щодо посадових осіб редакції газети "Тижневик Галичини" за фактами допущених порушень фінансово-господарської діяльності".

П'ятигодинна розмова із завідувачем правового відділу облради Ярославом Бережницьким і головним редактором "Галичини" Василем Назарчуком тільки підтвердила безкомпромісну позицію засновників. Вони вважають, що майно обох редакцій — власність облради, яку мав намір "прихватизувати" Ткачівський за спиною "Галичини" і обласної влади. Тому і діяв тишком-нишком разом з Галюком. Підтвердженням їхніх чорних намірів "викрасти газету у засновника", мовляв, є факт прийняття на роботу в тижневик сина, доньки, дружини Галюка та дружини і доньки Ткачівського.

Про це в "Галичині" я прочитав з десяток (!) статей (чи спрацювало таке "роздягання" на авторитет видання?).

І ось лист галичан до "Голосу України". Вони вимагають, щоб "Репортери без кордонів" вибачилися перед ними за те, що... стали на захист Ткачівського. Він, мовляв, такий-сякий, а "елементарна справа про розкрадання Ткачівським державного майна та корупційні дії подається як переслідування його за журналістську позицію".

Одразу зазначу, що суд за вищезгаданою кримінальною справою ще не відбувся, тому навішані на колегу ярлики, м'яко кажучи, недоречні і несправедливі. Тим паче що переслідування і незаконні дії з боку правоохоронних органів, чого не хочуть визнавати місцева прокуратура і колеги з "Галичини", мали місце.

Почну з "малого". Досі "ліквідатор" тижневика не розрахувався з більшістю працівників "ТГ". Хіба невчасна виплата зарплати у таких випадках не є порушенням закону?

У період призупинення процедури ліквідації "ТГ" начальник Івано-Франківського поштамту за листами "ліквідаторів" наказав кореспонденцію, що надходила на ім'я Ткачівського і тижневика, через нього віддавати керівництву "Галичини". Скаргу на дії службових осіб, що порушували таємницю листування, міський суд залишив без розгляду.

Позовна заява дружини Ткачівського Олександри на незаконні дії старшого слідчого облпрокуратури Петра Яша та працівника відділу держслужби з боротьби з економічними злочинами Андрія Журби залишена без задоволення. Серед білого дня погононосці силоміць на очах у перехожих намагалися посадити її в машину. Розірваний одяг, розбиті окуляри, стрес — ніщо порівняно з незаконним утриманням її у чужій квартирі протягом майже чотирьох годин.

Тимчасова господарка згаданої квартири Галина Дубилевська у позовній заяві від 18.05.01 р. пише: "... до мене в квартиру прийшов... Яш П. К. з незнайомими особами. Поводив себе грубо і нетактовно, на мої зауваження не реагував, хоч постанова **(на обшук. — Авт.)**, яку він мав, давала йому право проводити обшук в кіоску на іншій вулиці, а не в моїй квартирі..."

Непрошені гості побували не раз у службовому кабінеті і квартирі Ткачівського, розбили сейф, залізли у редакційний кіоск і склад, арештували автомобіль і передали його з іншим майном "Галичині".

Зустрівся я з працівником ДАІ, на дії якого скаржився Ярослав Васильович. Він зізнався, що за наказом начальства зупинив машину Ткачівського і в примусовому порядку доставив його до слідчого Яша.

Правила дорожнього руху журналіст не порушував, відповідної постанови на привід його в міліцію сержант не мав. Підставили хлопця?.. Суд під головуванням Г. Шалаути визнав його дії неправомірними, зобов'язав вибачитися і сплатити судові витрати.

Той же суддя чергову скаргу Ткачівського на неправомірні дії облпрокуратури незаконно визнав неподаною і повернув скаржнику. Підстави були надумані, на що звернула увагу судова колегія облсуду, скасувавши ухвалу міськсуду.

У цьому ж суді розглядалася скарга Ткачівського на незаконне оформлення розрахункового рахунку "ТГ" на банківський рахунок ліквідаційної комісії. Вимоги редактора задоволено. Кілька скарг чекають розгляду в касаційному суді...

А тим часом Ярослав Васильович у свої 43 роки став інвалідом. Тож хочеться спитати у галицьких колег, що стверджують, буцімто Ткачівський видає себе за жертву, повідомляючи "Репортерів без кордонів" "про якісь переслідування і погрози": ви щиро вважаєте, що переслідувань не було?

Не дай Боже опинитися на місці Ярослава. Він залишився наодинці з правоохоронцями, які зручно вмостилися на гілках влади. Четверта, схоже, прогнулася найбільше.

Іван ІЛЛЯШ.

Київ — Івано-Франківськ — Київ.

Куточок Буквоїда

Моторний Іней

"Шиндлерам предложили перебраться в Южную Америку. Супруги <...> переехали в маленький АВСТРАЛИЙСКИЙ городок Сан-Висенте — в 60 км от Буэнос-Айреса". (Газета "Сегодня", 11 грудня.)

А такі ж наче тихі ті австралійці! І от будь ласка: уже на аргентинське зазіхають!

"Добрими словами згадує свого ТЕСТЯ пані Мотря". (Газета "Високий Замок", 7 грудня.)

У пані Мотрі не може бути тестя, тому що не може бути ніколи! У жінок бувають тільки свекор і свекруха (батьки чоловіка). А тесть і теща — батьки дружини.

Газета "Літературна Україна" 6 грудня вмістила невеличку розповідь про сестру Олександра Довженка Параскеву: народилася 1901 року, після школи вступила на медичний факультет Київського університету й 1956 р. одержала диплом терапевта.

Якщо вірити наведеним цифрам, то жінка одержала диплом разом з першою пенсією.

"П'яний чоловік помилився будинком, ліжком і дружиною навіть без "ЛЕГКОГО ПАРУ". (Газета "Україна молода", 28 листопада.) А в телепрограмах регулярно читаємо про передачу "З легким паром! В гостях у М. Євдокимова".

Обігравати назву і сюжет фільму "Ирония судьбы, или С легким паром!" журналісти надзвичайно люблять. Однак слід сказати, що російське "пар" (чол. рід) по-нашому "пара" (жін. рід). А веселе вітання "с легким паром!" в українців — "доброго здоров'я скупавшись!"

Отож щоразу слід добре мізкувати, як річку перейти і ніг не замочити: і щоб українська мова не постраждала, і щоб рязановський шедевр залишився впізнаваним.

"Подвійна ОПЛАТА ЗА РОБОТУ". (Газета "Голос України", 19 грудня.)

Іменники "оплата" і "плата" означають одне і те ж, однак по-різному керують залежними від них словами: оплата —кого-чого, плата — за кого-що. Тож правильно: оплата роботи або плата за роботу.

Аналогічно обидва слова поводяться і в російській мові.

"До мікроавтобусів — культурна черга, що розтяглася метрів на сто. Я її З ПРИСТРАСТЮ порахувала". (Газета "Хрещатик", 4 грудня; скорочено.)

Коли перекласти назад на російську, яка авторці вочевидь рідніша, то вийде "со страстью". А малося на увазі "с пристрастием": дуже прискіпливо, з особливою ретельністю, уважно.

"Победи похмелье И ЗАПОЙ!" (Реклама медичного препарату, газета "Сегодня", 8 листопада.)

Тільки-но побідю... ні, побіжду... Коротше, після такої побіди можна не лише заспівати, а й гопака ушкварити. Як тільки — так одразу!

"ІНЕЙ був парубок моторний і хлопець хоть куди козак". Так раптом назвала героя славетної "Енеїди" газета "Столичные новости", № 38, 16—22 жовтня.

Ох і буде вам, Еней із хмелю як проспиться та з'їсть солоний огірок!

Ваш БУКВОЇД.

Фотофакт

Майже тисячу дітей із малозабезпечених сімей, дітей-інвалідів та сиріт з усіх районів Одеської області відвідали ялинку у Великій залі обласної філармонії.

На знімку: під час новорічного свята.

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку

Цей Закон визначає правові та організаційні засади створення, функціонування, реорганізації та ліквідації об'єднань власників жилих та нежилих приміщень багатоквартирного будинку, захисту їхніх прав та виконання обов'язків щодо спільного утримання багатоквартирного будинку.

Стаття 1. Визначення термінів

Для цілей цього Закону наведені нижче терміни вживаються у такому значенні:

асоціація власників жилих будинків (далі — асоціація) —юридична особа, створена для представлення спільних інтересів об'єднань;

допоміжні приміщення багатоквартирного будинку — приміщення, призначені для забезпечення експлуатації будинку та побутового обслуговування мешканців будинку (сходові клітини, вестибюлі, перехідні шлюзи, позаквартирні коридори, колясочні, кладові, сміттєкамери, горища, підвали, шахти і машинні відділення ліфтів, вентиляційні камери та інші технічні приміщення);

житловий комплекс — єдиний комплекс нерухомого майна, що утворений земельною ділянкою в установлених межах, розміщеним на ній жилим багатоквартирним будинком або його частиною разом із спорудами та інженерними мережами, які утворюють цілісний майновий комплекс;

загальне майно — частина допоміжних приміщень житлового комплексу, що можуть використовуватися згідно з їх призначенням на умовах, визначених у статуті об'єднання (кладові, гаражі, в тому числі підземні, майстерні тощо);

конструктивні елементи багатоквартирного будинку — частини споруди, які забезпечують її цілісність та необхідні технічні умови функціонування (фундамент, несучі стіни, міжповерхові перекриття, сходові марші, конструкції даху, покрівля, в'їзна група тощо);

нежиле приміщення — приміщення, яке належить до житлового комплексу, але не відноситься до житлового фонду і є самостійним об'єктом цивільно-правових відносин;

неподільне майно — неподільна частина житлового комплексу, яка складається з частини допоміжних приміщень, конструктивних елементів будинку, технічного обладнання будинку, що забезпечують належне функціонування жилого будинку;

об'єднання співвласників багатоквартирного будинку (далі —об'єднання) — юридична особа, створена власниками для сприяння використанню їхнього власного майна та управління, утримання і використання неподільного та загального майна;

прибудинкова територія — територія навколо багатоквартирного будинку, визначена актом на право власності чи користування земельною ділянкою і призначена для обслуговування багатоквартирного будинку;

технічне обладнання багатоквартирного будинку — інженерні комунікації та технічні пристрої, які необхідні для забезпечення санітарно-гігієнічних умов та безпечної експлуатації квартир (загальні будинкові мережі тепло-, водо-, газо-, електропостачання, бойлерні та елеваторні вузли, обладнання протипожежної безпеки, вентиляційні канали та канали для димовидалення, обладнання ліфтів, центральних розподільних щитів електропостачання, елеваторних вузлів, а також елементи благоустрою території);

уповноважена особа власника — фізична або юридична особа, яка має оформлене у встановленому порядку доручення власника представляти його інтереси відповідно до доручення та в межах, визначених законом;

управитель — юридична особа, яка здійснює управління неподільним та загальним майном житлового комплексу за дорученням власника (власників) майна і забезпечує його належну експлуатацію.

Стаття 2. Відносини, що регулюються цим Законом

Цей Закон регулює:

порядок створення, реєстрації, реорганізації, діяльності і ліквідації об'єднань, асоціацій;

відносини суб'єктів права власності щодо користування та розпорядження нерухомим майном у об'єднанні, асоціації;

відносини між об'єднаннями та асоціаціями;

відносини між об'єднаннями, асоціаціями і органами державної влади та органами місцевого самоврядування;

відносини між об'єднаннями і господарюючими суб'єктами.

Стаття 3. Законодавство про об'єднання і асоціації

Діяльність об'єднань і асоціацій регулюється цим Законом, Цивільним, Житловим та Земельним кодексами України, іншими нормативно-правовими актами та статутом об'єднання, асоціації.

Стаття 4. Мета створення об'єднання та його статус

Об'єднання створюється для забезпечення і захисту прав його членів та дотримання їхніх обов'язків, належного утримання та використання неподільного і загального майна, забезпечення своєчасного надходження коштів для сплати всіх платежів, передбачених законодавством та статутними документами.

Об'єднання створюється як організація для здійснення функцій, визначених законом. Порядок надходження і використання коштів об'єднання визначається цим Законом та іншими законами України.

В одному житловому комплексі може бути створене тільки одне об'єднання.

Основна діяльність об'єднання полягає у здійсненні функцій, що забезпечують реалізацію прав власників приміщень на володіння та користування спільним майном членів об'єднання, належне утримання будинку та прибудинкової території, сприяння членам об'єднання в отриманні житлово-комунальних та інших послуг належної якості за обґрунтованими цінами та виконання ними своїх зобов'язань, пов'язаних з діяльністю об'єднання.

Об'єднання може здійснювати господарську діяльність для забезпечення власних потреб безпосередньо або шляхом укладення договорів з фізичними чи юридичними особами.

Об'єднання є юридичною особою, яка створюється відповідно до закону, має печатку із своїм найменуванням та інші необхідні реквізити, а також розрахункові рахунки в установах банку.

Об'єднання є неприбутковою організацією і не має на меті одержання прибутку для його розподілу між членами об'єднання.

Об'єднання відповідає за своїми зобов'язаннями коштами і майном об'єднання, від свого імені набуває майнові і немайнові права та обов'язки, виступає позивачем та відповідачем у суді.

Майно об'єднання утворюється з:

майна, переданого йому членами об'єднання у власність;

одержаних доходів;

іншого майна, набутого на підставах, не заборонених законом.

Стаття 5. Реорганізація житлово-будівельних кооперативів у об'єднання

Житлово-будівельні кооперативи можуть бути реорганізовані в об'єднання.

Реорганізація відбувається за рішенням загальних зборів. Відповідно до статуту (положення) кооперативу збори можуть прийняти рішення про реорганізацію кооперативу в об'єднання. З моменту прийняття цього рішення зазначені збори вважаються установчими зборами об'єднання і далі проводяться відповідно до вимог цього Закону.

Участь в установчих зборах беруть члени житлово-будівельного кооперативу, які повністю сплатили вартість жилих приміщень і належної частки у вартості нежилих приміщень та іншого майна і виявили таке бажання.

У разі неповної оплати вартості жилих приміщень і належної частки у вартості нежилих приміщень та іншого майна окремими членами житлово-будівельного кооперативу вони можуть брати участь у зборах, зазначених у частинах другій і третій цієї статті, з метою вступу до об'єднання за згодою власника невиплаченої частки майна.

Створені відповідно до цієї статті об'єднання звільняються від сплати реєстраційного збору.

Стаття 6. Створення об'єднання. Скликання і проведення установчих зборів об'єднання

Об'єднання може бути створене в будинку будь-якої форми власності з числа тих, хто приватизував або придбав квартиру, а також власника будинку або його уповноваженої особи, власників жилих приміщень, а також власників нежилих приміщень.

Для створення об'єднання скликаються установчі збори.

Скликання установчих зборів здійснюється власником будинку або ініціативною групою, яка складається не менш як з трьох власників квартир або нежилих приміщень.

Повідомлення про проведення установчих зборів направляється власником будинку або ініціативною групою не менше ніж за 14 днів до дати проведення установчих зборів. Повідомлення направляється в письмовій формі і вручається кожному власнику під розписку або шляхом поштового відправлення (рекомендованим листом). У повідомленні про проведення установчих зборів зазначається, з чиєї ініціативи скликаються збори, місце і час проведення, проект порядку денного.

Час і місце проведення обираються зручними для більшості можливих учасників зборів.

Установчі збори веде голова зборів, який обирається більшістю голосів присутніх власників або їх уповноважених осіб.

У голосуванні беруть участь власники (їх уповноважені особи), які присутні на установчих зборах.

Кожний власник на установчих зборах має один голос, незалежно від площі та кількості квартир або приміщень, що перебувають у його власності.

Рішення приймається шляхом поіменного голосування. Рішення оформлюється особистим підписом кожного, хто проголосував, у протоколі із зазначенням результату голосування ("за" чи "проти").

Рішення вважається прийнятим, якщо за нього проголосувало не менше двох третин присутніх осіб, які мають право голосу.

Установчі збори правомочні, якщо на них присутні більше п'ятдесяти відсотків власників.

У разі відсутності кворуму ініціатор призначає нову дату, місце і час проведення установчих зборів. Новопризначені установчі збори можуть бути скликані не раніш як через 14 діб з дня зборів, що не відбулися.

Установчі збори приймають рішення про створення об'єднання і затверджують його статут.

Оформлення і реєстрація всіх документів, що засвідчують створення об'єднання, здійснюються безоплатно у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Об'єднання вважається створеним з моменту видачі свідоцтва про державну реєстрацію.

Стаття 7. Статут об'єднання

Статут об'єднання складається відповідно до Типового статуту, який затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань містобудування та житлової політики. У статуті має бути визначено таке:

назва і місцезнаходження об'єднання;

мета створення, завдання та предмет діяльності об'єднання;

перелік майна, що перебуває у спільній сумісній власності (неподільного майна), права та обов'язки членів об'єднання щодо цього майна;

перелік майна, що перебуває у спільній частковій власності (загального майна), права та обов'язки членів об'єднання щодо цього майна;

статутні органи об'єднання, їхні повноваження та порядок формування;

порядок скликання та проведення загальних зборів;

періодичність проведення зборів;

порядок голосування на зборах та прийняття рішень на них;

перелік питань, для вирішення яких потрібна кваліфікована більшість голосів;

джерела фінансування, порядок використання майна та коштів об'єднання;

порядок прийняття кошторису, створення та використання фондів об'єднання, включаючи резервні, а також порядок оплати спільних витрат;

порядок та умови укладення договорів між об'єднанням та кожним власником квартири, приміщення;

перелік питань, які можуть вирішуватися зборами представників;

порядок прийняття у члени об'єднання та виключення з нього;

права і обов'язки членів об'єднання;

відповідальність за порушення статуту та рішень статутних органів;

порядок внесення змін до статуту;

підстави та порядок ліквідації, реорганізації (злиття, поділу) об'єднання і вирішення майнових питань, пов'язаних з цим.

Статут може містити також інші положення, що є істотними для діяльності об'єднання.

Стаття 8. Статут асоціації

До складу асоціації можуть входити об'єднання та власники садиб, що використовують спільно внутрішньоквартальні інженерні мережі (споруди).

Статут асоціації складається відповідно до законодавства України: назву, місцезнаходження асоціації; представництво від об'єднань; права і обов'язки членів асоціації;

статутні органи асоціації, їх склад та повноваження, порядок утворення, діяльності та фінансування;

порядок внесення змін до статуту;

підстави та порядок ліквідації, реорганізації (злиття, поділу) асоціації і вирішення майнових питань, пов'язаних з цим.

Статут може містити інші положення, що є важливими для діяльності асоціації.

Стаття 9. Членство в об'єднанні

Членом об'єднання може бути фізична чи юридична особа, яка є власником квартири (квартир) або приміщення (приміщень) у багатоквартирному будинку.

Членство в об'єднанні є добровільним і може набуватися одночасно з створенням об'єднання при проведенні установчих зборів, а також індивідуально, на основі письмової заяви, в будь-який момент його існування.

Членство в об'єднанні розпочинається на підставі поданої письмової заяви власника за згодою об'єднання. Порядок прийняття до об'єднання визначається статутом.

Членство в об'єднанні припиняється на підставі поданої письмової заяви власника приміщення або з інших підстав відповідно до статуту об'єднання.

Власники приміщень, розташованих у межах одного житлового комплексу, які не є членами об'єднання, можуть укладати з об'єднанням угоди про співпрацю та дії у спільних інтересах.

Стаття 10. Статутні органи об'єднання

Органами управління об'єднання є загальні збори його членів, правління, ревізійна комісія об'єднання.

Вищим органом управління об'єднання є загальні збори.

Загальні збори скликаються і проводяться згідно з вимогами статуту об'єднання.

Загальні збори правомочні, якщо на них присутні більше половини членів об'єднання.

Рішення загальних зборів, прийняте відповідно до статуту, є обов'язковим для всіх членів об'єднання.

Рішення загальних зборів оприлюднюється. У передбачених статутом або рішенням загальних зборів випадках воно може бути надане членам об'єднання під розписку або направлене поштою (рекомендованим листом).

Рішення загальних зборів може бути оскаржене в судовому порядку.

До виключної компетенції загальних зборів членів об'єднання відноситься:

затвердження статуту об'єднання, внесення змін до нього; обрання членів правління об'єднання;

питання про використання об'єктів, що перебувають у спільній власності членів об'єднання;

затвердження кошторису, балансу об'єднання та річного звіту;

затвердження договорів (угод), укладених на суму, що перевищує визначену в статуті об'єднання;

визначення розмірів внесків та платежів членами об'єднання;

прийняття рішення про реконструкцію та ремонт будинку або про зведення господарських споруд;

визначення розміру матеріального та іншого заохочення членів об'єднання і правління;

визначення обмежень на користування об'єктами, які перебувають у спільній власності об'єднання;

прийняття рішень про передачу в оренду об'єктів, які перебувають у спільній власності членів об'єднання, фізичним і юридичним особам;

затвердження угод про заснування товариств або участі у товариствах.

За рішенням загальних зборів можуть бути обрані представники від об'єднання, яким зборами надаються відповідні повноваження щодо оперативного вирішення нагальних питань шляхом скликання зборів представників. Статутом визначається порядок скликання та голосування, перелік питань, які можуть вирішуватися зборами представників.

Збори представників не можуть вирішувати питання, які стосуються майнових прав членів об'єднання, погіршують умови використання майна або умови проживання.

Для керівництва поточною діяльністю об'єднання обирається правління. Правління має право приймати рішення з питань діяльності об'єднання, визначених статутом.

Правління є виконавчим органом об'єднання і підзвітне загальним зборам.

Порядок обрання та відкликання членів правління, їх кількісний склад та строки обрання встановлюються загальними зборами.

До компетенції правління відноситься:

підготовка кошторису, балансу об'єднання та річного звіту;

здійснення контролю за своєчасною сплатою членами об'єднання внесків і платежів та вжиття заходів щодо стягнення заборгованості згідно з законодавством;

розпорядження коштами об'єднання відповідно до затвердженого загальними зборами об'єднання кошторису;

укладення договорів з суб'єктами підприємництва, які виконують роботи, надають послуги, та здійснення контролю за їх виконанням;

ведення діловодства, бухгалтерського обліку та звітності про діяльність об'єднання;

скликання та організація проведення загальних зборів членів об'єднання або зборів представників.

Для здійснення контролю за фінансово-господарською діяльністю правління об'єднання на загальних зборах обирається з числа членів об'єднання ревізійна комісія (ревізор) або приймається рішення про залучення аудитора.

Порядок діяльності ревізійної комісії та її кількісний склад затверджуються загальними зборами.

Стаття 11. Утримання житлового комплексу на балансі

Об'єднання після набуття статусу юридичної особи може: прийняти на власний баланс весь житловий комплекс;

за договором з попереднім власником залишити його балансоутримувачем усього житлового комплексу або його частини;

укласти договір з будь-якою юридичною особою, статут якої передбачає можливість здійснення такої діяльності, про передачу їй на баланс усього житлового комплексу або його частини.

Рішення про прийняття на баланс основних фондів приймається відповідно до цього Закону, інших нормативно-правових актів та статуту об'єднання.

Балансоутримувач забезпечує управління житловим комплексом.

У разі якщо у новозбудованому будинку власники квартир, приміщень протягом двох місяців після підписання акта державної приймальної комісії не створюють об'єднання і не приймають на баланс основні фонди, сільська, селищна, міська рада може своїм рішенням призначити балансоутримувача.

Призначений балансоутримувач здійснює свої повноваження по забезпеченню управління будинком до прийняття будинку на баланс об'єднанням. Витрати на здійснення цих функцій управління розподіляються між власниками пропорційно площі приміщень, що перебувають у їх власності.

Передача майна з балансу на баланс відбувається у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Передача на баланс майна (в тому числі земельної ділянки), яке входить до складу житлового комплексу, але не належить об'єднанню, не тягне за собою виникнення права власності на нього.

Частина багатоквартирного будинку може бути виділена в окремий житловий комплекс за умови, що надбудова, реконструкція або знесення цієї частини не порушить цілісності чи можливості використання за призначенням інших частин будівлі, що не входять до складу цього комплексу.

Спори щодо прийняття та передачі на баланс майна вирішуються у судовому порядку.

Стаття 12. Управління неподільним та загальним майном житлового комплексу

Управління неподільним та загальним майном житлового комплексу здійснює управитель шляхом:

належної експлуатації житлового комплексу та забезпечення відповідних умов користування власним, неподільним та загальним майном власників;

накопичення необхідних коштів на проведення поточних та капітальних ремонтів відповідно до законодавства;

отримання відшкодування від винної особи за збитки, заподіяні майну, яке перебуває у нього на балансі, або своєчасного звернення до суду щодо відшкодування збитків у примусовому порядку.

У разі якщо балансоутримувачем є об'єднання, рішення про форму управління приймається на загальних зборах кваліфікованою більшістю голосів.

У цьому випадку управління неподільним та загальним майном житлового комплексу об'єднання може здійснювати у формі:

управління неподільним та загальним майном через статутні органи об'єднання;

передачі всіх або частини функцій по управлінню неподільним та загальним майном житлового комплексу юридичній особі за договором;

делегування визначених статутом повноважень по управлінню неподільним та загальним майном житлового комплексу асоціації.

Форма управління неподільним та загальним майном житлового комплексу може бути змінена в будь-який час у встановленому цим Законом порядку.

Стаття 13. Відносини власників приміщень і управителя

Відносини власників приміщень і управителя регулюються договором між ними, який укладається на основі Типового договору, форму якого затверджує спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади з питань містобудування та житлової політики.

У разі передачі частини функцій по управлінню неподільним та загальним майном житлового комплексу юридичній особі між власником приміщення і цією юридичною особою укладається окремий договір.

Істотними умовами договору є:

найменування сторін;

предмет договору;

права сторін щодо здійснення управління житловим комплексом;

обов'язки сторін щодо надання послуг по експлуатації житлового комплексу та оплати цих послуг;

вичерпний перелік послуг;

вартість кожної послуги та загальна вартість щомісячного платежу;

порядок контролю та звіту сторін;

наслідки невиконання умов договору;

перелік форс-мажорних обставин;

строк дії договору, умови продовження та припинення дії договору, дата укладення договору.

Спори щодо змісту конкретного договору вирішуються за згодою сторін або у судовому порядку.

Укладення договору між власником окремого приміщення у житловому комплексі та управителем є обов'язковим і не залежить від членства в об'єднанні, за винятком випадку, коли власник і управитель є однією особою.

У разі відмови власника приміщення укладати договір або сплачувати обов'язкові платежі на утримання та ремонт неподільного майна та відповідної частки загального майна об'єднання має право звернення до суду для стягнення нарахованих платежів у судовому порядку.

Право на звернення до суду виникає у об'єднання через шістдесят днів з дня припинення платежів або відмови в укладенні договору.

Стаття 14. Права власника — члена об'єднання

Власник — член об'єднання має право:

брати участь в управлінні об'єднанням у порядку, визначеному цим Законом і статутом об'єднання;

обирати та бути обраним до складу статутних органів об'єднання;

знайомитися з протоколами загальних зборів, робити з них виписки;

одержувати в установленому порядку інформацію про діяльність об'єднання;

вимагати від статутних органів захисту своїх прав та дотримання членами об'єднання правил добросусідства;

вийти в установленому статутом порядку з об'єднання;

одержувати в установленому статутом порядку інформацію про діяльність асоціації.

На вимогу члена об'єднання воно зобов'язане надати йому для ознайомлення всі свої фінансові звіти.

Порядок здійснення прав власників визначається законом. Здійснення прав власника не може порушувати права інших власників.

Спори щодо здійснення прав власників вирішуються за згодою сторін або в судовому порядку.

Стаття 15. Обов'язки власника — члена об'єднання

Власник — член об'єднання зобов'язаний:

виконувати вимоги статуту об'єднання;

виконувати рішення статутних органів, прийняті у межах їхніх повноважень;

використовувати приміщення за призначенням, дотримуватися правил користування приміщеннями;

забезпечувати збереження приміщень, брати участь у проведенні їх ремонту;

забезпечувати дотримання вимог житлового і містобудівного законодавства щодо здійснення ремонту чи реконструкції приміщень або їх частин, не допускати порушення законних прав та інтересів інших власників;

додержуватися вимог правил утримання жилого будинку і прибудинкової території, правил пожежної безпеки, санітарних норм;

своєчасно і в повному обсязі сплачувати належні платежі;

відшкодовувати за власний рахунок і у повному обсязі збитки, заподіяні майну інших власників особисто або іншою особою, що займає чи використовує приміщення на законних підставах або з відома власника;

виконувати передбачені статутними документами обов'язки перед об'єднанням;

попереджувати псування неподільного та загального майна, інформувати органи управління об'єднання про пошкодження та вихід з ладу технічного обладнання;

додержувати чистоти в місцях загального користування та тиші в нічний час (з 23 до 7 години).

Статутом об'єднання можуть бути встановлені й інші обов'язки власників — членів об'єднання відповідно до законодавства.

Стаття 16. Загальні права об'єднання

Об'єднання має право відповідно до законодавства та статуту:

шляхом скликання загальних зборів:

створювати органи управління та визначати умови їх діяльності та оплати;

приймати рішення щодо надходження та витрати коштів об'єднання;

визначати порядок утримання, експлуатації та ремонту неподільного і загального майна відповідно до статуту;

давати згоду на укладення договорів на виконання робіт та надання послуг для об'єднання відповідно до вимог статті 10 цього Закону;

встановлювати розміри платежів, зборів і внесків членів об'єднання, а також відрахувань до резервного і ремонтного фондів;

виключати з свого складу членів об'єднання, які не виконують своїх обов'язків;

брати на баланс майно об'єднання;

для виконання статутних завдань здійснювати необхідну господарську діяльність в порядку, визначеному законом.

Доручати правлінню в межах повноважень, визначених статутом:

визначати підрядника, укладати договори на управління та експлуатацію, обслуговування і ремонт майна з будь-якою фізичною або юридичною особою відповідно до статуту та законодавства;

здійснювати контроль за своєчасною сплатою внесків та платежів;

ініціювати скликання загальних зборів;

захищати права, представляти законні інтереси власників в органах державної влади і органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності;

за рішенням загальних зборів та згодою власників приміщень, які не є членами об'єднання, використовувати приміщення в житловому комплексі для потреб органів управління об'єднання.

Загальні збори членів об'єднання мають право делегувати асоціації, до якої вони входять, частину повноважень власних органів управління.

Об'єднання може стати засновником асоціації.

Стаття 17. Права об'єднання щодо забезпечення виконання власниками приміщень своїх обов'язків

Для забезпечення виконання власниками приміщень своїх обов'язків об'єднання має право:

робити членам об'єднання попередження про порушення ними статутних або інших законних вимог і вимагати їх дотримання;

вимагати відшкодування збитків, заподіяних неподільному та загальному майну об'єднання з вини власника або інших осіб, які користуються його власністю;

вимагати своєчасної та у повному обсязі сплати всіх встановлених цим Законом та статутом об'єднання платежів, зборів і внесків від власників приміщень, а також відрахувань до резервного і ремонтного фондів;

звертатися до суду з позовом про звернення стягнення на майно власників приміщень, які відмовляються відшкодовувати заподіяні збитки, своєчасно та у повному обсязі сплачувати всі встановлені цим Законом та статутом об'єднання платежі, збори і внески, а також відрахування до резервного і ремонтного фондів;

виступати засновником (учасником) товариств з обмеженою відповідальністю.

Реалізація прав об'єднання, визначених цією статтею, здійснюється його правлінням за дорученням загальних зборів та відповідно до статуту об'єднання.

Загальні збори об'єднання можуть прийняти рішення про списання боргів його членів у разі виконання ними робіт, необхідних для утримання неподільного та загального майна об'єднання, на суму боргу. Порядок розрахунків за ці операції визначається Кабінетом Міністрів України.

Стаття 18. Обов'язки об'єднання

Об'єднання відповідно до цього Закону та статуту зобов'язане:

забезпечувати належний санітарний, протипожежний і технічний стан неподільного та загального майна, що належить членам об'єднання;

звітувати загальним зборам про виконання кошторису об'єднання за рік;

забезпечувати виконання вимог статуту об'єднання;

виконувати свої договірні зобов'язання;

забезпечувати дотримання інтересів усіх членів об'єднання, асоціації при встановленні умов і порядку володіння, ко-

 Офіційно

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з питань оподаткування

Верховна Рада України *постановляє:*

I. Внести до законодавчих актів України такі зміни:

1. До Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст. 181; 1998 р., № 2, ст. 7, № 10, ст. 35; 1999 р., № 2-3, ст. 21, № 4, ст. 33, № 32, ст. 264, № 38, ст. 338, № 39, ст. 357; 2000 р., № 5, ст. 34, № 20, ст. 149, № 38, ст. 318, № 39, ст. 333, № 43, ст. 363, № 45, ст. 377, № 46, ст. 393, № 48, ст. 406; 2001 р., № 30, ст. 143):

1) у статті 1:

абзац перший пункту 1.9 після слів "корпоративних прав" доповнити словами "чи інвестиційних сертифікатів";

пункт 1.27 викласти в такій редакції:

"1.27. Емісійний дохід — сума перевищення надходжень, отриманих емітентом від продажу власних акцій або інших корпоративних прав та інвестиційних сертифікатів, над номінальною вартістю таких акцій або інших корпоративних прав та інвестиційних сертифікатів (при їх первинному розміщенні), або над ціною зворотного викупу при повторному розміщенні інвестиційних сертифікатів та акцій інвестиційних фондів";

доповнити статтю пунктом 1.34 такого змісту:

"1.34. Інститути спільного інвестування (ІСІ) — інвестиційні фонди та взаємні фонди інвестиційних компаній, корпоративні інвестиційні фонди та пайові інвестиційні фонди, що створені відповідно до законодавства";

2) підпункт 4.2.8 статті 4 викласти в такій редакції:

"4.2.8. Кошти спільного інвестування інститутів спільного інвестування (ІСІ) — кошти, залучені від інвесторів ІСІ, доходи від здійснення операцій з активами ІСІ та доходи, нараховані за активами ІСІ";

3) у статті 7:

підпункт 7.8.5 після слів "підприємства-емітента" доповнити словами "та у разі виплати дивідендів на користь інститутів спільного інвестування";

в абзаці третьому підпункту 7.9.1 та абзаці третьому підпункту 7.9.2 слова "чи інвестиційних сертифікатів" виключити.

2. Абзац перший підпункту 3.2.1 статті 3 Закону України "Про податок на додану вартість" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 21, ст. 156, № 51, ст. 305; 1998 р., № 33, ст. 224; 1999 р., № 37, ст. 334, № 39, ст. 357; 2000 р., № 4, ст. 29, № 20, ст. 149, № 45, ст. 377, № 46, ст. 393) доповнити словами "а також діяльності з управління активами".

3. Частину четверту статті 13 Декрету Кабінету Міністрів України від 26 грудня 1992 року №13-92 "Про прибутковий податок з громадян" (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 10, ст. 77; 1999 р., № 25, ст. 211) викласти в такій редакції:

"При здійсненні операцій з купівлі-продажу корпоративних прав та визначених законом цінних паперів, крім набутих у випадках, визначених пунктом "з" статті 5 цього Декрету, оподатковуваним доходом громадянина, у тому числі зареєстрованого як суб'єкт підприємницької діяльності, вважається прибуток, тобто різниця між доходом, отриманим від продажу таких корпоративних прав та цінних паперів протягом звітного року, та документально підтвердженими витратами на їх придбання, понесеними громадянином протягом звітного року або попередніх звітному років. Облік фінансових результатів операцій з купівлі-продажу корпоративних прав та цінних паперів ведеться у порядку, встановленому пунктом 7.6 статті 7 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств". Прибуток, отриманий громадянином від операцій з купівлі-продажу корпоративних прав та цінних паперів, обчислений за результатами звітного року, включається до складу його сукупного річного оподатковуваного доходу".

II. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2831-III.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення зміни до статті 88 Закону України "Про пенсійне забезпечення"

Верховна Рада України *постановляє:*

1. Статтю 88 Закону України "Про пенсійне забезпечення" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 3, ст.10) доповнити частиною другою такого змісту:

"Різниця між сумою призначеної пенсії пенсіонера, який проживає у будинку-інтернаті (пансіонаті), і сумою пенсії, яка виплачується йому та непрацездатним членам його сім'ї відповідно до частини першої цієї статті, перераховується будинку-інтернату (пансіонату), в якому проживає пенсіонер, за його особистою письмовою заявою. Зазначені кошти зараховуються на рахунки цих установ понад бюджетні асигнування і спрямовуються виключно на поліпшення умов проживання у них престарілих та інвалідів у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України".

2. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2002 року.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2833-III.

ристування і розпорядження спільною власністю, розподілі між членами об'єднання, асоціації витрат на експлуатацію та ремонт неподільного та загального майна;

припиняти дії третіх осіб, що утруднюють або перешкоджають реалізації прав володіння, користування і розпорядження неподільним та загальним майном членами об'єднання;

у випадках, передбачених законодавством, статутом об'єднання, асоціації, представляти інтереси членів об'єднання, асоціації відповідно до наданих повноважень у відносинах з третіми особами.

Виконання зобов'язань об'єднанням належить до повноважень його правління відповідно до статуту об'єднання.

Стаття 19. Спільне майно співвласників багатоквартирного будинку

Спільне майно співвласників багатоквартирного будинку складається з неподільного та загального майна.

Неподільне майно перебуває у спільній сумісній власності співвласників багатоквартирного будинку. Неподільне майно не підлягає відчуженню.

Загальне майно перебуває у спільній частковій власності співвласників багатоквартирного будинку.

Власники приміщень володіють, користуються і у встановлених цим Законом та цивільним законодавством межах розпоряджаються спільним майном.

При відчуженні приміщення в жилому будинку право на частку неподільного майна підлягає відчуженню разом з приміщенням без виділення частки в натурі.

Об'єкти права спільної власності на майно можуть бути передані в користування фізичній або юридичній особі або групі осіб у разі, якщо це не пов'язано з порушенням прав і інтересів інших співвласників неподільного та загального майна, які охороняються законом.

Стаття 20. Визначення часток обов'язкових платежів на утримання, експлуатацію та ремонт спільного майна

Частка в загальному обсязі обов'язкових платежів на утримання і ремонт неподільного майна у багатоквартирному будинку встановлюється пропорційно до загальної площі приміщень, що перебувають у власності фізичних або юридичних осіб.

Частка в загальному обсязі обов'язкових платежів на утримання і ремонт загального майна та в інших спільних витратах у багатоквартирному будинку встановлюється пропорційно до загальної площі приміщень, що перебувають у користуванні фізичних або юридичних осіб.

Частка участі співвласника квартири, власника кімнати (кімнат) у квартирі, де проживають два і більше власників жилих приміщень, співвласника нежилого приміщення на утримання і ремонт визначається відповідно до його частки як співвласника приміщення.

Спори щодо визначення частки в обов'язкових платежах на утримання і ремонт неподільного та загального майна, в інших спільних витратах вирішуються в судовому порядку.

Стаття 21. Кошти об'єднання

Кошти об'єднання надходять та зберігаються на рахунках у банківських установах і використовуються виключно за їх призначенням.

Використання та розпорядження коштами здійснюється відповідно до статуту та затвердженого кошторису.

Кошти об'єднання не підлягають розподілу між членами об'єднання, за винятком випадків, передбачених законом.

Кошти об'єднання складаються з:

залишків коштів на рахунках попереднього власника майна;

статутних внесків, обов'язкових платежів членів об'єднання;

коштів, одержаних об'єднанням у результаті здачі в оренду допоміжних приміщень;

субсидій на оплату житлово-комунальних послуг та компенсацій за громадян, які користуються правом на їх отримання, щодо оплати житлово-комунальних послуг у їх частці в загальному обсязі обов'язкових платежів на утримання і ремонт неподільного та загального майна у разі укладення відповідного договору між власником приміщення та об'єднанням;

доходів, що спрямовуються на виконання статутних цілей об'єднання, отриманих у результаті діяльності підприємств, засновниками яких є об'єднання;

добровільних майнових, у тому числі грошових, внесків фізичних і юридичних осіб.

Для накопичення коштів на ремонт неподільного та загального майна і термінового усунення збитків, що виникли в результаті аварій чи непередбачених обставин, в обов'язковому порядку створюються ремонтний та резервний фонди об'єднання. Кошти цих фондів акумулюються на рахунку об'єднання у банківських установах і використовуються виключно за цільовим призначенням.

Перелік та розміри обов'язкових платежів на обслуговування і ремонт неподільного та загального майна, а також порядок їх сплати встановлюються відповідно до статуту об'єднання.

За рішенням загальних зборів об'єднання можуть створюватися спеціальні фонди, витрати з яких здійснюються на цілі, що передбачені статутом.

Порядок створення спеціальних фондів визначається Кабінетом Міністрів України. Кошти цих фондів акумулюються на банківських рахунках об'єднання.

Стаття 22. Оплата комунальних послуг членами об'єднання

За наявності технічної можливості проведення поквартирного обліку споживання водо-, тепло-, газо-, електропостачання, гарячого водопостачання та інших послуг власники жилих і нежилих приміщень можуть перераховувати кошти безпосередньо на рахунки підприємств, організацій, які надають ці послуги, за відповідними тарифами для кожного виду послуг у порядку, встановленому законом.

Власники нежилих приміщень сплачують надані послуги за тарифами, що встановлені для відповідних видів діяльності.

Кошти, що сплачуються власниками приміщень за надані їм комунальні послуги, можуть згідно з укладеними договорами надходити на рахунок об'єднання для накопичення і наступного перерахунку підприємствам, організаціям, які надають ці послуги. Перерахування коштів підприємствам, організаціям, які надають послуги, здійснюється щомісячно у визначений день відповідно до договору між об'єднанням і цими підприємствами, організаціями.

За відсутності технічної можливості проведення поквартирного обліку споживання водо-, тепло-, газо-, електропостачання, гарячого водопостачання та інших послуг управитель зобов'язаний за рахунок коштів балансоутримувача встановити загальнобудинкові прилади обліку.

У разі, якщо правління об'єднання самостійно здійснює функції управителя, воно за договором з постачальниками комунальних послуг може бути колективним замовником (абонентом) таких послуг. У цьому випадку об'єднання несе повну відповідальність за своєчасну сплату вартості фактично спожитих членами об'єднання комунальних послуг.

Розподіл загальних рахунків між власниками приміщень в одній квартирі чи нежилому приміщенні здійснюється відповідно до законодавства та статуту з урахуванням розміру частки належного майна та кількості осіб, які проживають у квартирі, включаючи тих, які проживають тимчасово, а також з урахуванням особливостей використання нежилих приміщень.

Власники квартир, приміщень, що не обладнані приладами обліку, зобов'язані укласти договір про обслуговування та оплату комунальних послуг з управителем незалежно від членства в об'єднанні.

Відмова від укладення договору, від оплати рахунків або несплата рахунків не допускається. Такі дії є порушенням прав інших членів об'єднання і підставою для звернення до суду про стягнення заборгованості із плати по відповідних рахунках у примусовому порядку.

Власники несуть відповідальність за своєчасність здійснення платежів на рахунок управителя незалежно від використання приміщень особисто чи надання належних їм приміщень в оренду, якщо інше не передбачено договором.

Стаття 23. Видатки на утримання і ремонт приміщень

Утримання і ремонт приміщень, які перебувають у власності, здійснюються відповідно до законодавства України.

Власник приміщення зобов'язаний відповідно до законодавства забезпечити використання, утримання, реконструкцію, реставрацію, капітальний ремонт приміщень або їх частин без завдання шкоди майну і порушення прав та інтересів інших власників.

Видатки на утримання і ремонт приміщень або іншого майна, що перебуває у спільній власності, визначаються статутом об'єднання та договором про їх використання.

Кошти за користування неподільним та загальним майном і обслуговування спільної власності сплачуються на банківський рахунок об'єднання. Ця частина комунальних послуг надається об'єднанню як кінцевому споживачеві.

Власник, який заподіяв збитки майну, що перебуває у спільній власності або власності інших членів об'єднання, зобов'язаний відшкодувати заподіяні збитки в повному обсязі. Власник несе відповідальність за збитки, заподіяні особою, яка проживає спільно з ним, а також будь-якою іншою особою, яка проживає у квартирі згідно з договором оренди або з відома власника, якщо інше не передбачено договором оренди або іншим договором між власником і цією особою.

Відшкодування збитків може здійснюватися у грошовій чи в іншій формі за згодою сторін або за рішенням суду.

Стаття 24. Участь колишнього власника багатоквартирного будинку в обслуговуванні і ремонті неподільного та загального майна житлового комплексу

Колишній власник, на балансі якого перебував багатоквартирний будинок до передачі на баланс об'єднанню, бере участь в організації та фінансуванні першого після передачі на баланс капітального ремонту будинку відповідно до законодавства.

Участь колишнього власника у фінансуванні поточних ремонтів майна, що перебуває у спільній власності об'єднання, здійснюється за договором або за рішенням суду.

У разі, якщо колишніх власників було декілька, їх участь у фінансуванні визначається пропорційно часу утримання будинку на балансі починаючи з часу будівництва або останнього капітального ремонту.

Власники приміщень, які передали їх в оренду фізичним чи юридичним особам, беруть пайову участь у витратах на утримання та ремонт неподільного і загального майна у порядку, встановленому статутом об'єднання та цим Законом.

Невикористання власниками приміщень, що їм належать, або відмова від користування неподільним та загальним майном не є підставою для звільнення власника від участі в спільних витратах на обслуговування і ремонт неподільного та загального майна в житловому комплексі.

У разі відмови колишнього власника багатоквартирного будинку взяти пайову участь в організації та фінансуванні першого після передачі об'єднанню капітального ремонту об'єднання може звернутися до суду з позовом про звернення стягнення на майно такого колишнього власника.

Стаття 25. Порядок виконання об'єднанням делегованих повноважень

Органи місцевого самоврядування в порядку, визначеному законом, можуть делегувати об'єднанню, яке виконує функції управителя, повноваження по здійсненню розрахунків щодо передбачених законом пільг та субсидій окремим категоріям громадян по оплаті житлово-комунальних послуг, спожитої електроенергії.

Делеговані повноваження здійснюються в обсязі, необхідному для повного і своєчасного відшкодування витрат власників жилих приміщень, наймачів і орендарів жилих приміщень, шляхом:

передачі об'єднанню встановлених державних дотацій на фінансування витрат на експлуатацію, поточний і капітальний ремонти житлового фонду, субсидій на житлово-комунальні послуги, компенсаційних коштів за надані пільги по оплаті житлово-комунальних послуг окремим категоріям громадян;

надання компенсації (субсидії) на оплату житла і комунальних послуг окремим категоріям громадян з числа власників, наймачів і орендарів відповідно до законодавства.

У разі несвоєчасного перерахування на відповідні рахунки коштів за встановлені законодавством дотації, компенсації (субсидії) на оплату житла і комунальних послуг підприємства, організації, що надають житлово-комунальні послуги, можуть звертатися з позовом до суду про безспірне стягнення коштів з платників, які мають сплачувати зазначені дотації, компенсації (субсидії).

Стаття 26. Оренда приміщень у житловому комплексі

Власник приміщення у багатоквартирному будинку, в якому створене об'єднання, може здати його в оренду для проживання фізичній особі або для здійснення господарської, підприємницької та іншої не забороненої законом діяльності фізичній або юридичній особі, якщо така діяльність не суперечить встановленим нормам використання приміщень у жилих будинках та не завдає шкоди інтересам власників (користувачів) і навколишньому середовищу.

За необхідності може бути здійснене переведення приміщення у нежиле на термін дії договору оренди або постійно у порядку, встановленому законодавством.

У порядку, передбаченому статутом, правління об'єднання за дорученням загальних зборів може укласти договір оренди з фізичною або юридичною особою щодо приміщень, які перебувають у спільній власності членів об'єднання. За домовленістю сторін може бути укладений договір про передачу в оренду квартири (приміщення) та приміщень або їх частини, що перебувають у спільній частковій власності членів об'єднання. В цьому випадку договором визначається частка кожної сторони в отриманні доходів та сплаті податків, інших обов'язкових платежів, передбачених законом чи статутом.

Предметом договору оренди жилих та нежилих приміщень для ведення господарської, підприємницької або іншої не забороненої законом діяльності може бути квартира чи нежиле приміщення, що розміщені в багатоквартирних будинках, з дотриманням орендарем державних будівельних, протипожежних, санітарно-гігієнічних та інших норм, встановлених законодавством.

У договорі оренди таких приміщень обов'язково зазначаються предмет договору, мета використання приміщень, номер і дата видачі документа, що посвідчує державну реєстрацію орендаря як суб'єкта підприємницької діяльності, термін, на який укладається договір, обов'язки та права орендаря і орендодавця, відповідальність за заподіяні збитки. У договорі можуть бути визначені також інші умови.

Орендар має бути ознайомлений із статутом об'єднання, правами та обов'язками членів об'єднання.

У разі необхідності проведення будівельних робіт заінтересована сторона отримує відповідні дозволи згідно з законодавством.

Не допускається передача в оренду жилого чи нежилого приміщення для ведення господарської, підприємницької та іншої діяльності, якщо це буде суперечити інтересам або обмежувати права інших власників (користувачів) приміщень.

Спори щодо укладення, виконання або припинення договору оренди приміщення для зазначеної діяльності вирішуються за згодою сторін або у судовому порядку.

Стаття 27. Страхування майна об'єднання

У порядку, передбаченому статутом, правління об'єднання може здійснювати страхування спільного майна від будь-яких видів ризику та прямих збитків.

Члени об'єднання — власники жилих або нежилих приміщень здійснюють страхування належних їм приміщень самостійно.

За наявності страхового випадку страхова сума виплачується об'єднанню або спеціально призначеному довіреному представникові для наступного використання в інтересах членів об'єднання відповідно до статуту об'єднання.

Страхові виплати, отримані для компенсації збитків від нещасного випадку, в першу чергу використовуються на відновлення та ремонт.

Стаття 28. Ліквідація об'єднання

Об'єднання ліквідується у разі:

фізичного знищення або руйнування житлового комплексу, яке унеможливлює його відновлення або ремонт;

відчуження житлового комплексу за рішенням суду;

придбання однією особою всіх приміщень у житловому комплексі.

Стаття 29. Відповідальність за порушення законодавства про об'єднання

Особи, винні у:

недотриманні вимог цього Закону;

порушенні прав власників (користувачів), їх об'єднань і асоціацій;

порушенні статуту об'єднання та протидії його виконанню;

створенні, організації діяльності або ліквідації об'єднання з порушенням законодавства, державних стандартів і норм;

незаконному привласненні майна, що перебуває у спільній власності;

недотриманні умов договорів, укладених відповідно до цього Закону,

— несуть цивільну, кримінальну, адміністративну відповідальність відповідно до закону.

Законами України може бути встановлена відповідальність і за інші види правопорушень.

Стаття 30. Прикінцеві положення

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Пункт 2 статті 30 цього Закону, яким вносяться зміни до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств", набирає чинності з 1 січня 2002 року.

2. Внести до пункту 7.11 статті 7 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 27, ст.181; 1998 р., № 10, ст.35; 1999 р., № 2-3, ст.21; 2000 р., № 39, ст. 333) такі зміни:

1) у підпункті 7.11.1:

в абзаці "д" слова "житлово-будівельними кооперативами" виключити;

доповнити підпункт абзацом "є" такого змісту:

"є) житлово-будівельними кооперативами, об'єднаннями співвласників багатоквартирних будинків, створеними у порядку, визначеному законом";

2) доповнити підпункт 7.11.7 абзацом такого змісту:

"Від оподаткування звільняються доходи неприбуткових організацій, визначених в абзаці "є" підпункту 7.11.1, отримані у вигляді внесків, коштів або майна, які надходять таким неприбутковим організаціям для забезпечення потреб їх основної діяльності, та у вигляді пасивних доходів".

3. До проведення реформи системи оплати праці запровадити державну дотацію на комунальні послуги, обслуговування та капітальний ремонт будинків об'єднань відповідно до порядку, передбаченого законодавством для державного житлового фонду.

4. Кабінету Міністрів України протягом трьох місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо внесення змін до законів України, що випливають з цього Закону;

привести свої нормативно-правові акти у відповідність з цим Законом;

забезпечити приведення міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади їх нормативно-правових актів у відповідність з цим Законом.

Президент України
Л. КУЧМА.

м. Київ,
29 листопада 2001 року.
№ 2866-III.

Олександр СИЗОНЕНКО

Дикі гуси

Етюд

Вихоплюємося на греблю водоймища Засільського цукрового заводу і бачимо великий табун якогось птаства, що метушиться над водою.

— Дикі гуси-и-и! — видихає водій і різко гальмує.

А в мене в душі одразу прокидається забута мелодія Ігоря Поклада:

Ой летіли дикі гуси...

Птаство запопадливо й швидко махає крильми, знижується до самої поверхні води. Летять вони здалеку — з Білого моря чи Льодовитого океану. Тікають від морозів і хуртовин. Летять, мабуть, цілу добу проти тугого південного вітру, що й зараз, отут, здуває з траси машину.

На заході сонце лишає заграву, сховавшись на наших очах за обрієм.

Ой летіли понад вечір...

А вечір хмарний і вітряний — сьогодні нарешті пройшов-таки дощ вперше за три місяці спекотливого літа й осені, окропивши поля й лісосмуги.

Тільки сіли обідати перед дорогою в батьківській хаті, тільки підняли повні чарки й сказали «дай, Боже» над паруючою дичиною, як найстарший серед нас, мисливців, Онуфріїв, не доніс чарку до губів:

— О-о-о! А воно саме й дощик пустився, — сяйнуть голубі невицвілі очі старого мисливця: лицем до вікна сидять Павло Карпович.

То й помітять все одразу. А ми всі, як один, поставимо чарки, повстаємо, теж обернемось до вікон: тугі струмені дощу під рвучким вітром з глухим стуком і шелестом б'ються в шибки й спливають по склу широкими патьоками, змивають задавнений пил не лише з вікон — з усього нашого посушливого степу.

Ще ж учора було тут так безнадійно спекотно, що здавалось: дощів не діждатись повік! Посуха огортала не тільки поля, а й людські душі, думи й розмови.

На далеких та близьких гонах все літо й осінь утримувався фронт високого атмосферного тиску сухого, ніби розрідженого повітря, яким дихаємо ми, люди, тварини, рослини й дерева, баштани й виноградники. Навіть в епіцентрі осені, що має приносити вологу і прохолоду, все вибухає курявою, пилом, порохом. Ні курайцю по межах і борознах, ні безсмертників та пирію по обніжках — все обвуглилося й згоріло.

Навіть кладовище згоріло в рідній Ново-Олександрівці — голубці моїй степовій, непоказній та милій! Згоріли й акації, що відгороджують кладовище від городів. А ми ж колись, давно-давно, ще малими, гралися в їхній гущавині в прикордонників і диверсантів. Звідси пішли й на війну. На велику, справжню й страшну, звідки більшість з нас не повернулася.

Тільки акації й залишилися. Як пам'ять про нас. Наче берегли спогади про загиблих матерям, бабусям, дівчатам, що нас любили чи тільки мали б любити, але не діждалися. А тепер і дерев, і людей не стало...

Погоріли й дерев'яні старі хрести на могилах вимерлих і забутих родів. І до своїх «отеческих гробов», — як називав їх Пушкін, — іду ніби випаленим напалмом полем бою і ніяк не втямлю: чорна й масна зола чи такий чорний попіл стелиться під ноги?

Отож він і стукається тепер в серце, мов попіл Клааса, і вже не покине до самої смерті...

Приголомшений та ніби аж напівпритомний іду з попелища замість кладовища теж спаленими й запиленими степами і уявляю, як бідкається в отаких поїздках по області губернатор Олексій Миколайович Гаркуша:

— Та коли ж нас покинуть ці невблаганні й жорстокі посухи?!

Набідувався з ними замолоду, ще бувши агрономом у Христофорівці. Не минають посухи Миколаївщину й тепер.

Обличчя його було засмагле й обвітрене, як і в селян нашого степового краю, як у рибалок та жителів Кінбурна, до яких саме їздив перед тим, як зустрітися з нами, запросивши на День Миколаєва аж із Києва. При тій першій зустрічі помічаю, що губи в нього запеклися і зшерхли на єгипетському сонці цього немилосердно спекотливого літа. Навіть голос ніби пересох і забився степовим пилом.

Тільки очі — карі, з горіховим блиском, як у мого улюбленого Гончара, — відливають темною синявою, як оті сокирки, названі в «Білих хмарах» «сором'язливою усмішкою Степу». Але і їх давно не лишилося навіть в уголовинах і в топилах у найглухішім степу, де ми колись полювали...

Ой летіли дикі гуси-и-и...

Озивається в пам'яті й серці, а летить усе літо й осінь тільки пил. Над степами, над ярами, над полями, дорогами й лісосмугами.

І тільки пил, пил, пил
від крокуючих чобіт...

Пригадуються «Піхотні колони» Редьярда Кіплінга —волонтера колоніального легіона з його маршів по Африці, в якій ми не були. І, певне, ніколи вже не побуваємо...

Ой летіли дикі гуси-и-и
Ой летіли у неділю дощову-у-у-у...

Але де ж ті неділі були ще вчора? Вони, звісно, будуть. Якщо не восени, то навесні. Ми це знаємо. А Гаркуша:

— Ну, хоч гарматами в небо гати! Може, фронт високого тиску розбили б. Але щось же треба робити?!

Ой летіли в день осінній,
Гей-я-а, гой-я-а...

Співала колись давно Катерина Лозова з Березанського району. Люба Катю, вслід за Ніною Матвієнко Ви співали про диких гусей і неділі дощові, про радощі й смуток зустрічей і розлук — бо в піснях наше життя, яке б воно не було. І Ваша віра, печалі Ваші передавалися й нам, Вашим слухачам, раз ми й досі пам'ятаємо Ваш спів і не можемо його забути.

Хочеться, Катю, щоб Ви й наступної осені співали цю пісню, якщо Україна знову виростить і збере добрий врожай. Такий, як цього року.

А зараз помовчте, Катю. Не крайте наші серця отим:

Ой летіли дикі гуси-и-и...

Бо ось вони, ось... І справді летять-таки. Летять! Понад землею, над ставом. Ось-ось сядуть-таки, ось-ось сядуть! Не злякайте їх співом.

Сонця вже давно немає, але небо на Заході й хмари по всьому небові червоніють і палахкотять у його відблисках. А гуси летять поміж нами та вечірньою зорею і тому здаються чорними, змореними й метушливими.

Вони ламають свій ключ і безладно падають на воду, мішаються там, гелгочуть, мерехтять розпачливими помахами крил. А мудрий вожак стрімко шугає вниз, проноситься між гусьми і водою, немов ракета, і тугою вигинистою траєкторією рветься знову в небо по висхідній, майже прямовисній невидимій лінії. А за ним, підкоряючись інстинктові, братерству й згуртованості, летять вслід потомлені гуси. Навіть зриваються й ті, що вже приводнилися. З метушливої й розпачливої мішанини витягуються в стрункий і суворий стрій-трикутник, знову — в ірій:

Ой летіли в день осінній
Дикі гуси через ліс у темний га-а-ай!

Ні лісу тут, ні гаю. Тільки вечірні поля зелено світяться у виблисках кривавої заграви. Та лісосмуги чорніють, як і гуси, оберненими до нас затіненими боками. А кругом замріяні принишклі поля, порожні й сумні, мов давні пісні про розлуку...

Ой летіли понад вечір,
Гей-я-а, гой-я-а-а...

Покинувши став, що здався вожакові дуже малим після пустельних просторів Льодовитого океану чи Білого моря, він веде гусей у поля, на зелені царини поливних земель, де можна не лише спочити, а й поживитися після довгого й втомливого перельоту. І гуси знеможено падають на зелені лани за далекими темними лісосмугами. Та вожак не дає їм і тут отаборитися, одводить далі від автостради: тут не вгаває рух автомобільних колон, трейлерів, автобусів, оцинкованих рефрижераторів, схожих на елеватори на колесах.

Він знову зривається й падає з своєї мудрої й гордої висоти саме тоді, як перші гуси вже торкаються витягнутими лапами з перетинками посівів озимини. Одрізає їх своїм нестримним шуганням од землі, як щойно одрізав від води, і веде все вище та вище в небо, все далі від нас...

Не одвести очей від такого прекрасного й сумовитого видива! Бо нас усіх вічно щось покидає, щоб не вернутися більш ніколи. Такий невблаганний і невідворотний плин життя. Але ми не замислюємося над цим або забуваємо про це за буднями й клопотами. І тільки лебеді, журавлі й дикі гуси, пролітаючи над нами в ірій, нагадують, як швидко все минає, як сумно й тяжко з усим цим розставатися. Та ще й назавжди!

Дикі гуси супроводжуватимуть нас довго-довго під незабутню мелодію Ігоря Поклада, що прокинулася в серці знову і не вмовкає. Не вмовкне...

Відлітаючи в ірій, дикі гуси мовби випроводжають і нас з рідних країв у вечоріючу далечінь світу, може, й назавжди. І серце мліє в передчутті довічної розлуки з усим цим. Чи з любові невідомо до кого. І хочеться плакати — теж невідомо за ким. Може, й за всіма разом. За всіма, кого знав і любив у цьому жорстокому, а все-таки і прекрасному світі...

Ой летіли до світання...
Гей-я, гой-я-а-а!
Дикі гуси через марево ноче-е-ей...

Оголошення

Мішок добрив від Діда Мороза

 Врожай-2002

Хтось має бажання, але не має можливості. Хтось має можливість, але не має бажання. Хтось не має ні бажання, ні можливості... Слова з відомої «Кавказької полонянки» можуть бути вдалою ілюстрацією для всього нашого сільськогосподарського виробництва — завжди чогось бракує. Напередодні Нового року керівники, яким за обов'язком належить дбати про аграрну політику, не на одній нараді з питань забезпечення села добривами міркували, як його зробити, щоб бажання збігалися з можливостями.

На думку аграрного віце-прем'єра Леоніда Козаченка, торішньому вагомому ужинку великою мірою сприяло те, що хлібороби спромоглися внести у грунт 620—650 тисяч тонн добрив у діючій речовині. 2000 рік щодо цього значно програвав — лише 145 тисяч тонн. Хоча навіть 650 тисяч тонн — це далеко від оптимальної кількості. Адже потенціал є: вітчизняні хімічні підприємства виробляють значно більше «вітамінів ланів», ніж використовується. Звідси питання: як зробити, щоб добрива «спрацювали» на наш майбутній урожай, а не збагачували лани десь за кордоном?

— Завдання нинішнього року — внести у грунт не менше мільйона тонн добрив у діючій речовині, — рапортував держсекретар Мінагрополітики Сергій Рижук. Заради такої перспективи, запевнив посадовець, «ми готові допомогти фібрами душі своєї»...

Проте селяни не розуміють свого щастя і, не звертаючи уваги навіть на фібри душі держсекретаря, забезпечувати себе добривами для весняної сівби не поспішають. Склади хімзаводів і компаній — продавців мінеральних добрив, за твердженнями голови Асоціації виробників мінеральних добрив Анатолія Педоса, вщерть заповнені продукцією. Водночас із запланованих за графіком Мінагрополітики до 15 грудня 400 тисяч тонн добрив аграрії купили тільки 143,2 тисячі. Мала зацікавленість керівників агроформувань долею майбутнього врожаю (звісно, не від доброго життя) призводить до «омертвіння» оборотних коштів хімічних заводів. Не дивно, що представники українських підприємств погрожують масово відправляти продукцію на експорт, якщо вона найближчим часом не знайде споживача в країні.

Усе «просто, як граблі, чому зараз не купують добрива», зазначив у своєму виступі держсекретар. Село має ще повернути 500 мільйонів гривень кредитів. Отже, різкої активізації закупівлі добрив варто чекати безпосередньо у березні-травні. Це, звісно, не сприятиме проведенню посівної в оптимальні строки — заводи не зможуть швидко і цілком задовольняти попит. Хоча проблема нереалізованих «вітамінів ланів», зроблених в Україні, полягає і в іншому — дорого. В імпортованих добрив, зокрема російських, ціна дещо прийнятніша за рахунок дешевшої сировини — газу. «Тисяча кубометрів його від державної компанії «Нафтогаз України» для промислових підприємств, — розводить руками комерційний директор Сіверськодонецького державного промислового об'єднання «Азот» Валентин Казаков, — коштує 61—63 долари. В Росії — 16 доларів. Учетверо дешевше! Як ми можемо з ними конкурувати?»

Представники вітчизняних хімічних заводів запропонували Кабміну захистити виробників, запровадивши акциз на імпорт добрив. Або спрямувати 1,5—2 млрд. кубів газу вітчизняного видобутку — він значно дешевший імпортованого — на виготовлення добрив, що дасть змогу заводам, у свою чергу, знизити їх собівартість і наситити внутрішній ринок за прийнятними для аграрників цінами. А ще виробники і дистриб'ютори «вітамінів полів» просили якнайшвидше затвердити механізм бюджетної компенсації під час кредитування банками аграріїв, що дасть змогу сільськогосподарським підприємствам активізувати закупівлю добрив. До цих передноворічних пропозицій уряд обіцяв прислухатися. Адже великий хліб, який навіть не в полі, а поки що лише у планах столичних керівників, добрив потребує чимало. В іншому разі —прощавайте, зернові рекорди і, головне, 100-відсоткова готовність села до весняно-польових робіт напередодні парламентських виборів.

Перспектива не з веселих.

Іван ЛАЗНЮК.

P. S. *За останньою інформацією, уряд на своєму засіданні затвердив план заходів для розвитку ринку мінеральних добрив і засобів захисту рослин на 2002—2004 роки, який передбачає збільшення їх виробництва в Україні. Зокрема, Кабмін доручив міністерствам внести пропозиції щодо пільгового кредитування українських виробників мінеральних добрив та засобів захисту рослин, сприяти закупівлі імпортної сировини для продукування засобів захисту рослин. А також вивчити доцільність використання українських родовищ фосфорної руди для виробництва фосфорних і складних мінеральних добрив. Уряд також обіцяє протидіяти відключенням від газу й енергопостачання підприємств, які виготовляють міндобрива. Водночас Кабмін не планує запроваджувати обмеження на експорт мінеральних добрив, як було торік весною.*

 Служба 01

Мерзнути чи грітися на попелищі?

Безліч порушень правил пожежної безпеки виявляють херсонські вогнеборці під час перевірок гуртожитків.

Особливо в тих, які належать АТ «Херсонські комбайни». Наприклад, в кухні одного з них обладнано плиту з газовим балоном, використання якого у подібних закладах суворо забороняється. В іншому крилі приміщення відсутні стаціонарні електроплити. Люди готують їжу безпосередньо в кімнатах на саморобних плитах. До того ж розміщають їх на стільцях або ж просто на підлозі, а до розеток вмикають через неізольовані скрутки.

Не «відстають» від мешканців і коменданти гуртожитків, використовуючи для обігрівання власних кабінетів саморобні електроприлади.

Майже на всіх перевірених об`єктах відсутня або несправна пожежна сигналізація, немає знаків пожежної безпеки та показників шляхів евакуації, відсутнє аварійне освітлення, не вистачає вогнегасників тощо. Пожежна служба робить усе для виправлення становища, але успіх можливий лише за співпраці усіх зацікавлених інстанцій.

Мирон БУБА,
начальник УДПО УМВС України в Херсонській області.

 Фотофакт

До тридцятиріччя підприємства імені Є. Г. Касьянова ВАТ «Одеський коровай» (хлібозавод № 4) відкрито Музей історії хлібопечення.
На знімку: *святковий торт, який кондитери «Одеського коровою» спекли до урочистої події.*

Фото Олександра СЄРОГО (Укрінформ).

«АвтоКрАЗ» торує шлях. У майбутнє

Вітчизняний стиль

Кременчуцький автогігант опинився в центрі уваги багатьох громадян нашої держави, коли холдинг під назвою «АвтоКрАЗ» захотів узяти участь у приватизації Запорізького алюмінієвого комбінату. На жаль, Авто «КрАЗ» програв, і сьогодні голова спостережної ради холдингу Володимир Севернюк має усі підстави сказати: «Програла держава».

І не тому, що він щось особисто втратив. Під надуманим приводом українське підприємство опинилося під контролем громадян іншої держави. Які будуть наслідки їхнього господарювання? Нині сказати важко. Тим паче, що є вже негативний приклад Миколаївського глиноземного заводу.

Чому ж боротьба довкола ЗАлКу склалася не на користь вітчизняного товаровиробника? Володимир Севернюк визнає: опоненти ефективніше використали PR-кампанію. Холдинг звинуватили у відсутності коштів, у затримках заробітної плати тощо. Сьогодні можна стверджувати: боротьба за власність ведеться, як і під час виборів, без усіляких правил і дотримання норм загальнолюдської етики.

Але, з другого боку, голова спостережної ради може, як свого часу знаменитий бард Володимир Висоцький, заспівати: «Эй, вы, задние, делай, как я, — не езжайте моей колеей». Хоча треба визнати: колія була обрана правильна. Адже коли Володимир Севернюк прийшов до керівництва компанією, підприємство випускало кількасот автомобілів на рік. Це при тому, що на виробничих площах можуть збиратися щороку близько 10 тисяч грузовиків вантажопідйомністю від 10 до 20 тонн. Зрозуміло, він був не один, а представляв інтереси спільного підприємства «Мега-Моторс», яке стало власником контрольного пакета акцій.

За короткий час було виплачено дворічну заборгованість у заробітній платі, погашено кредитні зобов'язання, внесено всі платежі до бюджету. Понад те, щороку фіксується 150-відсоткове зростання виробництва.

Конкуренти були дещо подивовані, коли голова спостережної ради на початку своєї діяльності поставив колективу завдання: щороку складати не менш як 4000 автомобілів.

Нині колектив майже вийшов на вказані параметри. І зумів отримати прибуток, який вимірюється мільйонами гривень. За 11 місяців прибуток становив 44 мільйони гривень. І це не дивно, оскільки «КрАЗ» орієнтується насамперед на закордонного споживача. Лише за 10 місяців минулого року підприємство реалізувало на ринках СНД, Азії та Африки понад півтори тисячі потужних автомобілів. А до кінця 2001 року іноземним споживачам поставлено ще півтисячі знаменитих «КрАЗів».

Власне, під час нашої розмови постійно відчувалося, що керівник холдингу думає про майбутнє, про те, як зробити український автомобіль конкурентоспроможним на світових ринках. Саме тому машинобудівники почали співпрацю з англійськими фірмами, котрі випускають двигуни. Адже нові правила, запроваджені Європейським співтовариством, посилюють вимоги щодо викидів в атмосферу. Відтак, хоча співпраця з ярославськими моторобудівниками і триває, можна стверджувати: невдовзі на українських дорогах з'явиться новий автомобіль кременчуцького виробництва. Він уже є. Щоправда, як експериментальні зразки. І голова спостережної ради не відмовив собі у бажанні посидіти за кермом нового автомобіля. Про що з гордістю повідав під час нашої розмови. До того ж, як з'ясувалося згодом, перша професія Володимира Севернюка — водій.

Як бачимо, вибір першої професії був невипадковим. Бо подальша життєва колія привела його до керівництва українським автогігантом. І завдяки умілому керівництву Кременчуцький автомобільний завод нині впевнено торує свій шлях. У майбутнє.

Володимир КОРОЛЮК.

Колектив Центральної виборчої комісії висловлює глибоке і щире співчуття керівнику прес-служби Центральної виборчої комісії Мельничуку Юрію Петровичу з приводу тяжкої втрати — смерті матері
МЕЛЬНИЧУК Людмили Михайлівни.

Редактор номера Іван ІЛЛЯШ.
Редколегія: Леонід БРОВЧЕНКО, Анатолій ГОРЛОВ, Віталій ЖЕЖЕРА, Іван ІЛЛЯШ, Людмила КОХАНЕЦЬ, Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Віталій СУДДЯ.
Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

- За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
- Рукописів не повертаємо.
- Листування з читачами — тільки на сторінках газети.
- При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Передплатні індекси: для індивідуальних передплатників — 40224, для підприємств і організацій — 60955. Загальний тираж 159000.
Комбінат друку видавництва «Преса України». 03047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Фотоформи виготовлено в КЦ редакції газети «Голос України».
Зам. 0311002. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-84-92; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 449-72-53, 441-89-34, 441-89-44; телефакс — 449-85-62.
E-mail: mail@golos.com.ua — загальний
reklama@golos.com.ua — відділ реклами
let@golos.com.ua — відділ листів
foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій
Internet: http://uamedia.visti.net/golos

Засновник і видавець — Верховна Рада України